

6. ในกรณีศาลมีคำสั่งยกคำขอของโจทก์

ศาลจะสั่งยกคำขอของโจทก์ที่ยื่นไว้ตามมาตรา 254 โดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 255 หรือศาลจะไต่สวนก่อนแต่ไม่ได้ความตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 255 และสั่งยกคำขอของโจทก์ โจทก์จะมีทางแก้ อย่างไรบ้างเช่นโจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้เงินและขอให้ศาลมีคำสั่งยึดที่ดินและอาัยคเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้ตามมาตรา 254(1) ศาลชั้นต้นสั่งยกคำขอของโจทก์ แต่โจทก์เกรงว่าจำเลยจะขายที่ดินและถอนเงินจากธนาคาร โจทก์จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติว่าด้วยอุทธรณ์ฎีกา คำสั่งนี้เป็นคำสั่งในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาแต่เป็นคำสั่งเกี่ยวกับคำขอคุ้มครองประโยชน์ของกลุ่มความที่บัญญัติไว้ในมาตรา 228(2) ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ โจทก์ย่อมอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งยกคำขอของศาลชั้นต้นไปยังศาลอุทธรณ์ได้ ส่วนในกรณีโจทก์ขอในระหว่างฎีกาแต่ก่อนศาลชั้นต้นส่งสำนวนความที่ฎีกาไปยังศาลฎีกา ศาลชั้นต้นใช้อำนาจตามมาตรา 254 วรรคท้าย สั่งยกคำขอของโจทก์ โจทก์จะต้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นไปยังศาลอุทธรณ์ก่อนจะอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาที่เดียวไม่ได้ แม้คดีนี้จะอยู่ระหว่างฎีกา โจทก์ก็ต้องอุทธรณ์ไปตามลำดับชั้นของศาล

คำพิพากษาฎีกาที่ 4008/2580 การที่โจทก์ฎีกาคำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่สั่งยกคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ในคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยส่งมอบทรัพย์สินมรดกของนางสาว ข. ให้แก่โจทก์เมื่อปรากฏว่าศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาคดีดังกล่าวแล้ว ซึ่งไม่มีประโยชน์ที่จะวินิจฉัยปัญหาที่โจทก์ฎีกาคือต่อไป ศาลฎีกาย่อมมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

นอกจากโจทก์จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งแล้ว โจทก์จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ตามมาตรา 254 อีกได้หรือไม่ ในกรณีนี้ไม่มีกฎหมายห้ามว่าโจทก์ขอแล้วจะขอใหม่อีกไม่ได้ ตามที่กล่าวมาแล้วโจทก์ขอมาตรา 254 ได้ทุกชั้นศาล

เช่น โจทก์ขอให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนที่ดินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษา ตามมาตรา 254(3) ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์ ต่อมา โจทก์แพ้คดีในศาลชั้นต้นและมีได้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 260(1) เป็นเหตุให้คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวเป็นอันยกเลิกไป แต่โจทก์ใช้สิทธิอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลชั้นต้น แม้โจทก์จะเคยขอวิธีการชั่วคราวในศาลชั้นต้นแล้วก็ตาม โจทก์จะยื่นคำขออีกในระหว่างอุทธรณ์ โจทก์ก็ชอบที่จะขอได้ ด้วยเหตุผลนี้แม้ โจทก์ยื่นคำขอแล้วศาลชั้นต้นสั่งยกคำขอของโจทก์ โจทก์จะยื่นคำขอตามมาตรา 254 ต่อศาลชั้นต้นอีกครั้งก็ได้ แต่ศาลจะสั่งอนุญาตตามคำขอใหม่ ศาลก็จะต้องได้สวนตาม มาตรา 255 เช่นเดียวกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑70/251๑ โจทก์ขอยึดทรัพย์ก่อนมีคำพิพากษา ศาลได้สวน แล้วให้ยกคำร้องเพราะเป็นแต่อ้างเหตุผลย ๑ ปราศจากพยานหลักฐาน โจทก์ยื่นคำร้อง อ้างเหตุอย่างเดียวกันอีก 4 ครั้ง ศาลยกคำร้องครั้งที่ 5 ได้โดยไม่ต้องได้สวน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2622/2534 โจทก์ฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์เกี่ยวกับสิทธิของ โจทก์ในการขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนศาลพิพากษา เมื่อปรากฏว่าศาลฎีกาได้พิจารณา เนื้อหาแห่งคดีและทำคำพิพากษาเสร็จแล้ว ทำให้ปัญหาในเรื่องการขอคุ้มครอง ชั่วคราวก่อนศาลพิพากษาศาลฎีกาของโจทก์ไม่มีประโยชน์ที่จะวินิจฉัยอีกต่อไป ศาลฎีกาจึงให้จำหน่ายคดี

7. ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ

มาตรา 257¹ บัญญัติว่า “ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่น

---

¹มาตรา 257 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 5, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2538.

ตามมาตรา 254 ได้ภายในขอบเขตหรือโดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2) ให้ศาลแจ้งคำสั่งนั้นให้จำเลยทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยโอน ขาย ยักย้าย หรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย ศาลจะกำหนดวิธีการโฆษณาตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันการฉ้อฉลก็ได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยโอน ขาย ยักย้าย หรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จดทะเบียน หรือมีคำสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระงับการจดทะเบียน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือการเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวหรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องร้องให้ศาลแจ้งคำสั่งนั้นให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายทราบ และให้บุคคลดังกล่าวบันทึกคำสั่งของศาลไว้ในทะเบียน

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก่อนที่ศาลจะออกหมายยึด หมายอายัด หมายห้ามชั่วคราว หมายจับ หรือคำสั่งใด ๆ ศาลจะสั่งให้ผู้ขออนุญาตเงินหรือหาประกันตามจำนวนที่เห็นสมควรมาวางศาลเพื่อการชำระค่าสินไหมทดแทนซึ่งจำเลยอาจได้รับตามมาตรา 263 ก็ได้”

เมื่อศาลได้สวนแล้วเป็นที่พอใจของศาลว่าคำฟ้องมีมูลและมีเหตุเพียงพอที่จะนำวิธีการคุ้มครองตามที่ขอนั้นมาใช้ได้ (มาตรา 255) ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้คุ้มครองประโยชน์ของโจทก์ที่ได้ยื่นไว้ตามมาตรา 254 และคำสั่งของศาลอาจมีขอบเขตหรือเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ และให้แจ้งคำสั่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 257

7.1 คำสั่งอาจมีขอบเขตหรือเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

ศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตภายในขอบเขตหากโจทก์ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่ง มาตรการฉันทามติที่บัญญัติไว้ในมาตรา 254 เช่น คำขอของโจทก์ขอให้ยึดที่ดินของจำเลย อาศัยเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้และห้ามจำเลยโอนขายรถยนต์ แม้ศาลได้สวนได้ ความตามมาตรา 255 ถ้าศาลเห็นว่าคดีที่โจทก์ฟ้องให้ใช้เงินนั้นเพียงยึดที่ดินของ จำเลยอย่างเดียวไว้ก่อนพิพากษา หากโจทก์ชนะคดีและขายทอดตลาดที่ดินที่ยึด ไว้นั้นก็เพียงพอชำระหนี้ตามที่โจทก์ฟ้องไว้นั้นได้ ศาลอาจสั่งยึดเฉพาะที่ดินก็ได้ และคำสั่งอาจมีเงื่อนไขไว้ เช่น ในกรณีศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยโอนขายหรือ จำหน่ายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยโดยกำหนดให้โฆษณาคำสั่งของ ศาลในหนังสือพิมพ์รายวันเป็นเวลา 7 วันเพื่อป้องกันการฉ้อฉลตามมาตรา 257 วรรค 3 และในทางปฏิบัติ ศาลมักจะมีคำสั่งให้โจทก์นำเงินหรือหาประกันมาวางศาลเพื่อการ ชำระค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยอาจได้รับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 263

คำสั่งคำร้องที่ 369/2512 ศาลฎีกาสั่งว่า “ได้พิเคราะห์ตามทางได้สวนแล้ว คำร้องของโจทก์มีเหตุสมควรจึงมีคำสั่งอายัดหลักทรัพย์ของบริษัท...ไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด ทั้งนี้ให้โจทก์วางเงินสดเพื่อเป็นประกันสำหรับค่าสินไหมทดแทนจำนวน 5,000 บาท ต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการเรื่องนี้ต่อไปตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4844/2536 เงินประกันค่าเสียหายที่โจทก์วางต่อศาล ชั้นต้นเป็นเงินประกันค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยจะได้รับความเสียหาย แม้จำเลยไม่ได้ ได้รับความเสียหาย แต่เมื่อโจทก์มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี และศาลชั้นต้นได้แจ้งคำสั่งให้โจทก์นำเงินมาชำระต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่ง โจทก์ก็ทราบคำสั่งแล้วแต่ก็มิได้นำเงินมาชำระ ศาลชั้นต้นมีอำนาจที่จะไม่คืนเงิน ที่โจทก์วางไว้เป็นประกันค่าเสียหายจนกว่าโจทก์จะนำเงินค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน บังคับคดีมาชำระแล้ว ถ้าหากในที่สุดโจทก์ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน บังคับคดีมาชำระและไม่มีทรัพย์สินที่จะยึดมาชำระค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

ศาลชั้นต้นก็เบิกเงินค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวมาชำระค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน บังคับคดีได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1228/2538 การที่ศาลออกหมายอายัดชั่วคราวไปยัง เจ้าพนักงานที่ดินและจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราว มิให้จำเลยทั้งสองโอน ขาย ยักย้ายหรือจำหน่ายที่ดินพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา 254(2) เป็นเพียงการสั่งห้ามชั่วคราว ยังไม่มีกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเข้ามาอายัดที่ดินพิพาท ไม่อยู่ในบังคับของตาราง 5 ที่โจทก์จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี โจทก์จึงมีสิทธิถอนเงินประกันค่าเสียหายที่วางไว้ได้ทันทีเมื่อศาลมีคำสั่งถอนหมาย อายัดชั่วคราวซึ่งมีผลเท่ากับถอนคำสั่งห้ามชั่วคราวแล้ว

7.2 การแจ้งคำสั่งที่อนุญาตตามคำขอ

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้วเพื่อให้บุคคลตามคำสั่งได้ทราบถึงคำสั่ง และจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่ง ศาลจะต้องให้แจ้งคำสั่งให้แก่บุคคลตามคำสั่งนั้น และคำขอตามมาตรา 254 โจทก์อาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ไว้ก่อน พิพากษาได้หลายกรณี จึงต้องดูว่าศาลมีคำสั่งอนุญาตในกรณีใด และกฎหมายบัญญัติ ไว้ให้แจ้งคำสั่งแก่บุคคลใดบ้าง

7.2.1 ในกรณีศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของ จำเลยตามมาตรา 254(1) ในมาตรา 257 มิได้บัญญัติการแจ้งคำสั่งไว้ แต่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 258(1) ให้แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบ และมาตรา 259 ให้นำบทบัญญัติ ในภาคบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาโดยอนุโลม ฉะนั้นจึงต้อง นำบทบัญญัติว่าด้วยวิธียึดหรืออายัดในภาคบังคับคดีมาใช้บังคับกับวิธีการชั่วคราว

วิธียึดสังหาริมทรัพย์ตามที่ได้อำนาจไว้ตามมาตรา 303

มาตรา 303 บัญญัติว่า “การยึดเอกสารและสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำโดย

(1) นำเอาเอกสารหรือทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้ ณ สถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ หรือ

(2) มอบไว้ในความอารักขาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยความยินยอมของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือมอบไว้ในอารักขาของบุคคลอื่นใด ซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ และแจ้งการยึดให้ลูกหนี้หรือบุคคลเช่นว่านั้นทราบกับต้องกระทำให้การยึดนั้นเห็นประจักษ์แจ้ง โดยการประทับตราหรือกระทำโดยวิธีอื่นใดที่สมควร

การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างนั้น ครอบคลุมไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย”

จากมาตรา 303 ไม่ว่าจะเป็นการยึดเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือยึดชั่วคราวจะต้องแจ้งคำสั่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจำเลยแล้วแต่กรณีทั้งจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบด้วย

วิธียึดอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจไว้ตามมาตรา 304

มาตรา 304 บัญญัติว่า “การยึดอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำโดยนำเอาหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้ ณ สถานที่ใด หรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานที่ดินผู้มีหน้าที่ทราบ ให้เจ้าพนักงานที่ดินบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน ถ้าหนังสือสำคัญยังไม่ได้ออก หรือนำมาแสดงไม่ได้หรือหาไม่พบให้ถือว่าที่ได้แจ้งการยึดต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานที่ดินนั้น เป็นการยึดตามกฎหมายแล้ว

การยึดอสังหาริมทรัพย์นั้น ครอบคลุมไปถึงเครื่องอุปกรณ์และดอกผลนิติบัญญัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วย เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดอกผลธรรมดา

ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยวหรือบุคคลอื่นเก็บเกี่ยวในนามของลูกหนี้ นั้นเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบในระหว่างการยึดว่าจะทำการเก็บเกี่ยวเองแล้วเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจจัดให้เก็บเกี่ยวดอกผลนั้นได้เมื่อถึงกำหนด และทำการขายทอดตลาดตามบทบัญญัติในลักษณะ”

วิธียึดอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 304 ที่นำมาใช้กับการยึดชั่วคราว คือศาลจะต้องให้แจ้งคำสั่งให้กับจำเลยและแจ้งคำสั่งให้กับเจ้าพนักงานที่ดินที่ทราบ จึงจะเป็นการยึดชั่วคราวไว้แล้วโดยชอบตามกฎหมายแต่อยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 258 วรรคแรก ทั้งจะต้องแจ้งคำสั่งให้กับเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบด้วย เช่น ศาลมีคำสั่งให้ยึดบ้านพร้อมที่ดินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาในวันที่ 1 เมษายน 2540 โจทก์นำส่งหมายยึดให้จำเลยได้วันที่ 5 เมษายน 2540 แต่ไม่ได้แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบ ถ้าจำเลยจดทะเบียนโอนขายบ้านพร้อมที่ดินที่ถูกยึดให้นายแดงในวันที่ 7 เมษายน 2540 และเจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนโดยไม่ทราบคำสั่ง นายแดงย่อมมีสิทธิในบ้านพร้อมที่ดินนั้นถ้ารับโอนมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน เพราะคำสั่งยึดชั่วคราวนั้นยังไม่มีผลตามมาตรา 304 ประกอบมาตรา 259

ส่วนวิธีอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่มีต่อบุคคลภายนอกมีมาตรา 311 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า “สิทธิเรียกร้องซึ่งระบุไว้ในอนุมาตรา (3) แห่งมาตราก่อนนั้นให้อายัดได้โดยคำสั่งอายัดซึ่งศาลได้ออกให้ตามที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องฝ่ายเดียวและเจ้าหนี้ได้นำส่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบเพื่อการชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของมัน” คำสั่งอายัดชั่วคราวก่อนพิพากษา โจทก์จะต้องส่งหมายอายัดชั่วคราวให้แก่จำเลยและลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องนั้นทั้งต้องแจ้งคำสั่งให้กับเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบด้วย เช่น ศาลมีคำสั่งอายัดเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้ตามมาตรา 254(1) ในวันที่ 1 มีนาคม 2541 โจทก์ส่งหมายอายัดให้จำเลยได้ในวันที่ 10 มีนาคม 2541 และส่งให้ธนาคารเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541 ถ้าจำเลยถอนเงินจากธนาคารในวันที่ 15 มีนาคม 2541 และธนาคารได้จ่ายเงินให้กับจำเลย

ธนาคารก็ไม่ต้องรับผิดชอบและไม่ต้องส่งเงินตามหมายอายัดต่อศาลอีก ทั้งไม่เข้ากรณี
ตามมาตรา 258 วรรคแรก คำสั่งอายัดยังไม่ีผลบังคับธนาคารตามกฎหมาย

7.2.2 ในกรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2)
ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบตามมาตรา 257 วรรค 2 และในกรณีศาลมีคำสั่งห้าม
โอนขายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยที่ต้องจดทะเบียนตามมาตรา 254(2)
นอกจากแจ้งคำสั่งให้จำเลยแล้ว ศาลจะต้องให้แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบและบันทึก
คำสั่งของศาลไว้ในทะเบียนตามมาตรา 257 วรรค 4 ด้วย

ส่วนคำสั่งอนุญาตให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนหรือแก้ไข
เปลี่ยนแปลงทางทะเบียนหรือเพิกถอนการจดทะเบียนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 254(3)
ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนหรือบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายทราบและ
ให้บุคคลดังกล่าว บันทึกคำสั่งของศาลไว้ในทะเบียนตามมาตรา 257 แต่มาตรา 257 วรรค
4 มิได้บัญญัติให้ศาลแจ้งคำสั่งนั้นให้จำเลยทราบด้วย จึงเป็นดุลพินิจของศาลว่าจะ
แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบหรือไม่ก็ได้ เช่น โจทก์ฟ้องเพิกถอนการให้ที่ดินเพราะเหตุ
เนรคุณและโจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินระงับการจดทะเบียนที่ดินที่พิพาท
ตามมาตรา 254 (3) ไว้ก่อนพิพาท ศาลได้สวนแล้วมีคำสั่งอนุญาต ศาลจะต้อง
ให้แจ้งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานที่ดิน แม้ที่ดินที่พิพาทนี้ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยอยู่
ศาลจะแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบหรือไม่ก็ได้

และคำสั่งให้จับกุมและกักขังจำเลยตามมาตรา 254(4) นั้น
ให้บังคับได้ทันที ศาลไม่ต้องแจ้งคำสั่งให้จำเลย เพียงแต่โจทก์แสดงหมายจับให้
เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้จับกุม
และกักขังจำเลย พบจำเลย ณ ที่ใด ก็แสดงหมายจับ ณ ที่นั้น และให้เจ้าพนักงาน
ตำรวจเข้ากระทำการจับกุมจำเลยไว้ก่อน

8. คำสั่งอนุญาตมีผลเมื่อใดและมีผลอย่างไร

มาตรา 258¹ บัญญัติว่า “คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(1) นั้น ให้บังคับจำเลยได้ทันทีแล้วแจ้งคำสั่งนั้นให้จำเลยทราบโดยไม่ชักช้าแต่จะใช้บังคับบุคคลภายนอก ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าได้รับโอนโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก่อนการแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบมิได้

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2) นั้น ให้บังคับจำเลยได้ทันที ถึงแม้ว่าจำเลยจะยังมีได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(3) ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยนั้น ให้มีผลใช้บังคับได้ทันที ถึงแม้ว่านายทะเบียนพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะยังมีได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(3) ที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องให้มีผลใช้บังคับแก่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่อเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว

หมายจับจำเลยที่ศาลได้ออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(4) ให้บังคับได้ทั่วราชอาณาจักร การกักขังตามหมายจับเช่นว่านี้ ห้ามมิให้กระทำเกินหกเดือนนับแต่วันจับ”

---

¹มาตรา 258 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 5, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2538.

มาตรา 258 ทวิ¹ บัญญัติว่า “การที่จำเลยได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลง ซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลที่ห้ามโอน ขาย ยักย้าย หรือจำหน่าย ซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2) มีผลใช้ บังคับแล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่โจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่า ราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้และค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้อง และการบังคับคดี และจำเลยได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รับจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียนที่ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลซึ่งออก ตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(3) มีผลใช้บังคับแล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่โจทก์หรือ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่เว้นแต่ผู้รับโอนจะพิสูจน์ได้ว่าได้รับโอนโดยสุจริต และ เสียค่าตอบแทนก่อนที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายจะได้รับแจ้งคำสั่ง

การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รับจดทะเบียน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียน ที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องภายหลังที่บุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งของ ศาลซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(3) แล้วนั้น ยังไม่มีผลใช้บังคับตาม กฎหมายในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา”

คำสั่งของศาลที่อนุญาตตามคำขอที่โจทก์ยื่นไว้ตามมาตรา 254 นั้นจะมีผล เมื่อใดและมีผลอย่างไร จะต้องพิจารณาว่าศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์นั้น เป็นคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ตามมาตรา 254 ในเรื่องอะไร และอนุมาตราใด เป็นคำสั่งยึด

---

¹มาตรา 258 ทวิ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 6, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2538.

หรืออาัยคตามมาตรา 254(1) หรือคำสั่งห้ามชั่วคราวหรือคำสั่งอื่นใดตามมาตรา 254(2) หรือคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนตามมาตรา 254(3) หรือคำสั่งให้จับกุมและกักขังจำเลยตามมาตรา 254(4) เพราะคำสั่งดังกล่าวนี้จะมีผลเมื่อใดและมีผลอย่างไรนั้นอาจแตกต่างกัน จึงต้องแยกพิจารณาคำสั่งอนุญาตของศาลเป็นกรณีไป

8.1 คำสั่งยึดทรัพย์สินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษา

คำสั่งยึดจะมีผลเป็นการยึดโดยชอบจะต้องแจ้งการยึดให้จำเลยทราบและถ้าเป็นการยึดอสังหาริมทรัพย์จะต้องแจ้งการยึดให้จำเลยและแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบเพื่อจะได้บันทึกคำสั่งนั้นไว้ในทะเบียน แต่ไม่ได้หมายความว่าถ้าไม่แจ้งการยึดจะทำให้การยึดนั้นเสียไปก็หาไม่ แต่จะมีผลบังคับอย่างไรหรือไม่ จะต้องพิจารณาอีกกรณีหนึ่ง ถ้าเป็นการยึดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้โอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ถูกยึดไปให้บุคคลภายนอกก่อนที่จะได้รับแจ้งการยึด ทั้งลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้รับโอนอาจยื่นกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ แต่ในกรณียึดชั่วคราว เป็นการยึดโดยคำสั่งศาลและมีมาตรา 258(1) บัญญัติไว้ให้มีผลบังคับจำเลยได้ทันที แม้จำเลยโอนทรัพย์สินที่ยึดไปโดยสุจริตก่อนแจ้งคำสั่ง จำเลยก็ยังคงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีอยู่อีก

ส่วนบุคคลภายนอกผู้รับโอนทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งยึดชั่วคราวจะใช้ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่จะต้องพิจารณาดังนี้ ในกรณียึดสังหาริมทรัพย์ไว้ชั่วคราวและจำเลยได้โอนสังหาริมทรัพย์ที่ยึดให้กับบุคคลภายนอกก่อนได้รับแจ้งคำสั่ง บุคคลภายนอกจะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ต่อเมื่อได้รับโอนมาโดยสุจริตเสียค่าตอบแทน แต่ถ้าเป็นการให้โดยเสน่หาหรือรับโอนมาโดยไม่สุจริต ย่อมยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ เช่น ศาลมีคำสั่งยึดรถยนต์ของจำเลยวันที่ 10 มีนาคม 2542 แจ้งคำสั่งให้จำเลยได้วันที่ 20 มีนาคม 2542

จำเลยขายรถยนต์ที่ยึดให้นายหนึ่งวันที่ 15 มีนาคม 2542 แม้จำเลยจะขายรถยนต์ก่อนได้รับแจ้งคำสั่ง จำเลยยังคงรับผิดชอบอยู่อีกตามมาตรา 258(1) ส่วนนายหนึ่งจะมีสิทธิในรถยนต์คันนี้คิดว่าโจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือไม่ นายหนึ่งจะต้องพิสูจน์ว่าได้รับโอนมาโดยสุจริต หากรับโอนมาโดยสุจริตย่อมมีสิทธิคิดว่าโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี ส่วนในกรณียึดอสังหาริมทรัพย์ไว้ชั่วคราว จะต้องพิจารณาว่าได้ส่งคำสั่งให้ จำเลยและแจ้งคำสั่งให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับจดทะเบียนหรือยัง ถ้าได้แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบแล้ว จำเลยยังโอนอสังหาริมทรัพย์ให้กับบุคคลภายนอกและเจ้าพนักงานฯ รับจดทะเบียนก่อนได้รับแจ้งคำสั่ง บุคคลภายนอกจะมีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่ยึดคิดว่าโจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือไม่ จะต้องพิจารณาตามมาตรา 258(1) ว่าได้รับโอนมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนหรือไม่ เช่น ศาลมีคำสั่งยึดที่ดินของจำเลยและแจ้งคำสั่งให้จำเลยวันที่ 10 มีนาคม 2542 แต่แจ้งคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานที่ดินได้ในวันที่ 20 มีนาคม 2542 จำเลยได้จดทะเบียนขายที่ดินที่ยึด ให้นายหนึ่งในวันที่ 15 มีนาคม 2542 เช่นนี้จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ส่วนนายหนึ่งถ้ารับโอนที่ดินมาโดยสุจริตเสียค่าตอบแทนย่อมมีสิทธิในที่ดินคิดว่าโจทก์และ เจ้าพนักงานบังคับคดี แม้จำเลยจะโอนที่ดินในวันที่ 5 มีนาคม 2542 ก่อนรับแจ้งคำสั่ง จำเลยก็ต้องรับผิดชอบอยู่ดี เพราะคำสั่งยึดที่ดินมีผลบังคับจำเลยทันทีตามมาตรา 258 วรรคแรก

แต่ในกรณีคำสั่งยึดมีผลโดยชอบแล้ว จะพิจารณาเฉพาะมาตรา 258(1) ไม่ได้ แม้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาจะไม่มีบทบัญญัติในกรณีคำสั่งยึดมีผลโดยชอบแล้วไว้ แต่ยังมีมาตรา 259¹ ที่บัญญัติไว้ “ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ 2 แห่งภาคนี้ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาคด้วย

---

¹มาตรา 259 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 7, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2538

โดยอนุโลม” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในภาคบังคับคดีในกรณีถูกหนีตามคำพิพากษาโอนทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ทำการยึดไว้แล้วโดยชอบนั้น มีมาตรา 305(1) บัญญัติว่า “การที่ลูกหนี้นี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ทำการยึดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่เจ้าหนี้นี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้นี้ตามคำพิพากษาและค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และลูกหนี้นี้ตามคำพิพากษาได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม” จึงต้องนำมาตรา 305(1) มาใช้บังคับกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาในกรณีคำสั่งยึดชั่วคราวมีผลอย่างไร เช่น ศาลมีคำสั่งให้ยึดที่ดินและรถยนต์ของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาดำเนินการโดยโจทก์ได้ยื่นขอไว้ตามมาตรา 254(1) ในวันที่ 10 กันยายน 2542 และแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบในวันที่ 15 กันยายน 2542 และแจ้งการยึดที่ดินให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบวันที่ 25 กันยายน 2542 จำเลยขายรถยนต์ที่ถูกยึดให้แก่นายแดง วันที่ 20 กันยายน 2542 และจดทะเบียนโอนขายที่ดินที่ถูกยึดให้นายแดงอีกในวันที่ 30 กันยายน 2542 และเจ้าพนักงานที่ดินยังรับจดทะเบียน นายแดงซื้อรถยนต์และที่ดิน โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน นายแดงจะมีสิทธิคิดว่าโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือไม่ ในกรณีนี้ นายแดงซื้อทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ยึดชั่วคราวไว้แล้วโดยชอบ นายแดงหาอาจยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 305(1) และถ้าโจทก์ชนะคดี ย่อมมีสิทธิที่จะบังคับคดีแก่ที่ดินและรถยนต์ที่ถูกยึดเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1002/2511 เช่าทรัพย์สินหลังจากทรัพย์สินถูกยึด การเช่าใช้ยื่นเจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของศาล หรือผู้รับโอนจากผู้ซื้อไม่ได้ ตามมาตรา 305 โดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยได้ทำสัญญาเช่าโดยสุจริตหรือไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 1486/2512 โจทก์ทำสัญญาซื้อที่ดินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้มีการยึดไว้โดยชอบแล้ว จะใช้ยื่นเจ้าหนี้นี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับ

คดีไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2044/2514 ผู้ขายฝากไม่มีสิทธินำทรัพย์สินที่ถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ก่อนแล้วไปขายฝากตาม ป.วิ.พ. มาตรา 305(1)

คำพิพากษาฎีกาที่ 4344/2536 ป.วิ.พ. มาตรา 259 ซึ่งอยู่ในภาค 4 ลักษณะ 1 ให้นำบทบัญญัติลักษณะ 2 ว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวที่ศาลสั่งตามที่กล่าวไว้ในลักษณะนี้โดยอนุโลม แสดงว่ากรณีมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ตามที่บทบัญญัติไว้ในตาราง 5 ท้าย ป.วิ.พ. และมาตรา 249 วรรคแรก เมื่อโจทก์ดำเนินการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดทรัพย์สินของจำเลยไว้เป็นการชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา ถือว่าโจทก์ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรานี้แล้ว แม้อต่อมาโจทก์จำเลยจะทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน และโจทก์ไม่ได้รับประโยชน์จากการยึดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โจทก์ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีร้อยละ 3 ครั้งของราคาทรัพย์สินที่ยึด

คำพิพากษาฎีกาที่ 5474/2539 ขณะศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นของลูกหนี้ถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ในคดีแพ่ง แต่การบังคับคดียังไม่สำเร็จบริบูรณ์กำลังประกาศขายทอดตลาด จึงไม่อาจใช้ยื่นแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้คัดค้านได้ ที่ดินพิพาทจึงตกอยู่ในอำนาจจัดการของผู้คัดค้านตาม มาตรา 22(1) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 เมื่อสิทธิตามสัญญาที่ ส.ขอให้ผู้คัดค้านปฏิบัติตามโดยโอนที่ดินพิพาทให้แก่ ส. นั้นเป็นผลแห่งสัญญาที่ลูกหนี้กระทำขึ้นภายหลังที่ผู้ร้องนำยึดที่ดินพิพาทของลูกหนี้ไว้ในคดีแพ่งแล้ว ซึ่งการก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดดังกล่าวไม่อาจใช้ยื่นแก่ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 305(1) แล้ว ผลแห่งการนั้นก็ย่อมไม่อาจใช้ยื่นต่อ

ผู้คัดค้านได้เช่นกัน ผู้คัดค้านจึงไม่ชอบที่โอนที่ดินพิพาทให้แก่ ส.

ในกรณีที่จำเลยโอนขายทรัพย์สินที่ถูกยึดชั่วคราว และบุคคลภายนอกผู้รับโอนไม่อาจยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ตามมาตรา 258(1) หรือมาตรา 259 ประกอบมาตรา 305(1) แต่ต่อมาโจทก์ขอลงการยึดชั่วคราว จะทำให้ผู้รับโอนทรัพย์สินที่ถูกยึดชั่วคราวได้สิทธิในทรัพย์สินนั้นหรือไม่ และถ้าต่อมาโจทก์ชนะคดี โจทก์จะนำยึดทรัพย์สินที่ได้ถอนการยึดไปแล้วจากผู้รับโอนทรัพย์สินเพื่อนำมาบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากคำพิพากษาฎีกาที่ 2019/2495 ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ว่า “ทรัพย์สินของนายสีถูกยึดไว้ก่อนพิพากษา ระหว่างยึดชั่วคราว จำเลยที่ 1 ซื้อทรัพย์สินนั้นไปจาก ก. โดยจำเลยที่ 2 ผู้รักษาทรัพย์สินยินยอม ค่อมานายสีถูกฟ้องล้มละลาย ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวของนายสี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงดำเนินการตามคำสั่งศาล แต่ไม่อาจเข้าครอบครองทรัพย์สินที่ถูกยึดเพราะจำเลยซื้อไปเสียแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงฟ้องขอให้จำเลยส่งทรัพย์สินที่ขายได้ ถ้าไม่ส่งก็ขอให้ใช้ราคา การซื้อขายทรัพย์สินที่ถูกยึดเป็นการผิดกฎหมาย แม้เจ้าของขายเองก็ขายไม่ได้ จำเลยที่ 1 แม้จะซื้อโดยสุจริตก็ไม่ได้กรรมสิทธิไม่อาจยกเป็นข้อต่อสู้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดี” และศาสตราจารย์ประพนธ์ ศาคะมาน ให้ความเห็นเกี่ยวกับฎีกานี้ไว้ว่า “ทรัพย์สินที่ถูกยึดแล้วถอนการยึดไปขายไม่ได้ก็ไม่จริง เพราะควันให้ตีแล้วจะเห็นว่าพอนางดนมถอนการยึดวันที่ 4 พฤศจิกายน 2491 ก็ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวในวันนั้นเอง (4 พฤศจิกายน 2491)

อนึ่งคดีนี้จำเลยไม่ได้เป็นคนขายแต่เป็นเรื่องคนอื่นเอาไปขายต่างหาก

จึงสงสัยว่า ถ้าจำเลยขายเอง และมีการถอนการยึดชั่วคราวแล้ว แม้จำเลยจะขายไปในระหว่างยึด น่าจะใช้ได้ เพราะต่อมามีการถอนการยึดเสียแล้ว”¹

---

¹ศาสตราจารย์ประพนธ์ ศาคะมาน, เรื่องเดิม, หน้า 48.

ส่วนผู้เขียนเห็นว่า ผู้รับโอนทรัพย์สินที่ถูกยึดชั่วคราวเพียงแต่ยันกับโจทก์ และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ หากทำให้นิติกรรมสัญญาที่ทำระหว่างจำเลยกับผู้รับโอนนั้นเสียไปไม่ ต่อมาโจทก์ขอถอนการยึดชั่วคราว การยึดชั่วคราวย่อมไม่มีผลต่อผู้รับโอนย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินนั้น และมีสิทธิคิดว่าโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี แม้ต่อมาโจทก์จะชนะคดี โจทก์จะนำยึดทรัพย์สินที่เคยยึดชั่วคราวไว้ไม่ได้ เนื่องจากไม่ใช่ทรัพย์สินของจำเลย เว้นแต่ในกรณีพิพจน์นี้ได้ว่าเป็นการฉ้อฉลโดยผู้รับโอนรู้ว่าเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ เช่น ศาลมีคำสั่งยึดรถยนต์และคิกแถวของจำเลยไว้ชั่วคราว และนายหนึ่งรับโอนรถยนต์มาโดยไม่สุจริตก่อนจำเลยได้รับแจ้งคำสั่ง ต่อมาคำสั่งยึดมีผลโดยชอบ จำเลยยังจดทะเบียนโอนขายคิกแถวให้นายหนึ่งอีก กรณีรถยนต์ นายหนึ่งจะยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ตามมาตรา 258 วรรคแรก ส่วนคิกแถวนายหนึ่งยันกับโจทก์ไม่ได้ตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 305(1) ต่อมาโจทก์ขอถอนการยึดชั่วคราว และโจทก์ชนะคดี ในกรณีรถยนต์ โจทก์นำยึดมาขายทอดตลาดชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ เนื่องจากนายหนึ่งรับโอนมาโดยไม่สุจริตเป็นการฉ้อฉลเป็นเหตุให้โจทก์เสียเปรียบ แต่ในกรณีคิกแถวถ้านายหนึ่งจดทะเบียนรับโอนมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนโดยไม่รู้ขณะทำสัญญาว่าเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ ย่อมไม่เป็นการฉ้อฉล โจทก์จะยึดคิกแถวอีกไม่ได้ และปัญหานี้ควรรอคำวินิจฉัยของศาลฎีกาต่อไป

8.2 คำสั่งอายัดชั่วคราว

ในกรณีศาลมีคำสั่งอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่มีต่อบุคคลภายนอก คำสั่งของศาลย่อมมีผลบังคับจำเลยได้ทันทีตามมาตรา 258(1) และจะมีผลบังคับลูกหนี้แก่ สิทธิเรียกร้องต่อเมื่อลูกหนี้ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้ว และหากลูกหนี้ยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่งและชำระหนี้ให้แก่จำเลยก่อนที่จำเลยจะได้รับแจ้งคำสั่งหรือจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งแล้วและลูกหนี้ได้ชำระหนี้ให้แก่จำเลย ลูกหนี้ของจำเลยยังต้องรับผิดชอบต่อโจทก์และ

เจ้าพนักงานบังคับคดีอีกหรือไม่ เช่น ศาลมีคำสั่งอายัดเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้ในวันที่ 1 ธันวาคม 2542 แจ้งคำสั่งอายัดให้จำเลยได้ในวันที่ 15 ธันวาคม 2542 แต่ยังไม่ได้แจ้งให้ธนาคารทราบ จำเลยถอนเงินจากธนาคารวันที่ 7 ธันวาคม 2542 และธนาคารจ่ายเงินให้จำเลย มีปัญหาว่าจำเลยและธนาคารจะต้องรับผิดชอบส่งเงินตามหมายอายัดต่อศาลอีกหรือไม่ ปัญหาที่คำสั่งอายัดชั่วคราวไม่ว่าจำเลยจะได้รับแจ้งคำสั่งแล้วหรือยัง คำสั่งอายัดย่อมมีผลบังคับจำเลยทันทีตามมาตรา 258(1) จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบเงินที่ถอนมายังศาล ส่วนธนาคารจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ ไม่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 258(1) เมื่อคำสั่งอายัดชั่วคราวยังไม่มีผลบังคับธนาคาร ธนาคารจึงไม่ต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าธนาคารได้รับแจ้งคำสั่งอายัดและยังจ่ายเงินให้กับจำเลย กรณีนี้จะต้องนำบทบัญญัติในภาคบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราว (มาตรา 259) และในภาคบังคับคดีมีมาตรา 312 วรรค 2 บัญญัติไว้ว่า “ถ้าคำสั่งอายัดทรัพย์สินนั้นไม่มีการคัดค้าน หรือศาลได้มีคำสั่งรับรองดังกล่าวแล้ว และบุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกนั้น และดำเนินการไปเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา” ธนาคารจึงยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ ธนาคารยังต้องรับผิดชอบส่งเงินตามหมายอายัดต่อศาลตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 312 วรรค 2

คำพิพากษาฎีกาที่ 1132/2518 อายัดก่อนคำพิพากษาใช้บทบัญญัติเรื่องการบังคับคดีโดยอนุโลม การเลิกข้อตกลงหลังคำสั่งอายัดไม่มีผลยันโจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี จึงต้องนำเงินที่ถูกอายัดมาวางศาลตามคำสั่งอายัด

ในกรณีจำเลยโอนสิทธิเรียกร้องที่มีต่อบุคคลภายนอกให้กับผู้อื่น ผู้ที่รับโอนสิทธิเรียกร้องนั้นจะใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ และจะมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ได้หรือไม่ ถ้าจำเลยยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่งอายัดชั่วคราว จะต้องพิจารณาจากมาตรา 258(1) เช่น ศาลมีคำสั่งอายัดเงินที่นายแดงกู้ไปจากจำเลย และแจ้งคำสั่งอายัดให้จำเลยทราบวันที่ 10 มกราคม 2543

จำเลยโอนสิทธิเรียกร้องให้นายขาวโดยชอบในวันที่ 5 มกราคม 2543 นายขาวจะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากมาตรา 258(1) จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบอยู่ ส่วนนายขาวผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากจำเลย จะต้องดูว่ารับโอนมาโดยสุจริตเสียค่าตอบแทนหรือไม่ ตามมาตรา 258(1) หากนายขาวรับโอนมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนย่อมยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ และมีสิทธิเรียกร้องให้นายแดงชำระหนี้เงินกู้ได้ แต่ตามปัญหานี้ถ้าได้แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบแล้ว คำสั่งอายัดชั่วคราวย่อมมีผลโดยชอบและกรณีนี้มาตรา 258(1) ไม่ได้บัญญัติไว้จึงต้องนำบทบัญญัติในภาคบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราว (มาตรา 259) และผลของคำสั่งอายัดในภาคบังคับคดีมีมาตรา 314(1) บัญญัติไว้ว่า “การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอนหรือเปลี่ยนแปลง ซึ่งสิทธิเรียกร้อง ที่ได้ถูกอายัดภายหลังที่ได้ทำการอายัดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษาและค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้จำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม” เมื่ออายัดชั่วคราวโดยชอบแล้ว แม้นายขาวจะรับโอนสิทธิเรียกร้องจากจำเลยมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน นายขาวก็จะใช้ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ ตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 314(1) และหากนายแดงได้จ่ายเงินให้แก่นายขาวก่อนได้รับแจ้งคำสั่ง นายขาวยังต้องรับผิดชอบเงินที่ถูกอายัดมาอย่างศาล ส่วนนายแดงไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ได้แจ้งคำสั่งอายัดชั่วคราวให้นายแดงทราบแล้ว นายแดงจึงต้องรับผิดชอบตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 312 วรรค 2 ตามที่ได้อธิบายมาแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 812/2512 การที่ศาลชั้นต้นออกคำสั่งห้ามจำเลยถอนเงินจากกรมการศาสนา ในฐานะที่กรมการศาสนาเป็นผู้จัดการผลประโยชน์ของวัด ซึ่งเป็นผู้ร้อง จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และมีหมายแจ้งคำสั่งที่ห้ามจำเลยไปให้กรมการศาสนาทราบนั้น มิใช่วิธีการอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยต่อกรมการศาสนา

ตามมาตรา 311 จึงต้องถือว่าไม่มีการอายัดสิทธิเรียกร้อง เมื่อไม่มีการอายัด ก็จะนำมาตรา 312 วรรค 2 มาใช้บังคับไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๑๗/๒๕๓๘ จำเลยเป็นลูกหนี้ของโจทก์ที่จะต้องชำระเงินบำเหน็จให้แก่โจทก์เจ้าหนี้ของโจทก์ยอมมีสิทธิอายัดสิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่มีต่อจำเลยได้ ฉะนั้นไม่ว่าโจทก์ได้ฟ้องจำเลยต่อศาลแรงงานกลางแล้วหรือไม่ เมื่อจำเลยได้รับมอบหมายอายัดชั่วคราวจากศาลแพ่ง จำเลยยอมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหมายอายัดของศาลแพ่ง การที่จำเลยนำเงินบำเหน็จดังกล่าวไปวางต่อศาลแพ่ง จึงไม่เป็นการกระทำโดยไม่สุจริต แต่ถือว่าเป็นการชำระหนี้ตามกฎหมายแล้ว

๘.๘ คำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไป

ในกรณีศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวหรือคำสั่งอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 254(2) ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบ (มาตรา 257 วรรค 2) และมาตรา 258 วรรคสอง บัญญัติว่า “คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2) นั้น ให้มีผลบังคับจำเลยทันที ถึงแม้ว่าจำเลยจะยังมิได้รับแจ้งคำสั่งเช่นนั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะพิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งเช่นนั้น” โจทก์อาจยื่นคำขอคุ้มครองประโยชน์ตามมาตรา 254(2) ได้หลายกรณี โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไป แม้มาตรา 258(2) จะให้มีผลบังคับจำเลยได้ทันที แต่ถ้าจำเลยยังไม่ทราบคำสั่งจำเลยจะปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้อย่างไร เช่น ศาลมีคำสั่งให้จำเลยเปิดทางภาระจำยอมชั่วคราวหรือทางจำเป็นหรือห้ามมิให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าไว้ก่อนในระหว่างพิจารณา ถ้าจำเลยยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่ง จำเลยก็ไม่ทราบว่าต้องเปิดทางการจำยอมหรือทางจำเป็นให้โจทก์ชั่วคราวไว้ก่อนพิพากษา ในกรณีนี้ศาลควรจะให้คำสั่งมีผลบังคับจำเลยเมื่อจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งแล้วตามข้อยกเว้นในมาตรา 258(2) และหากจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งของศาลแล้ว จำเลยยังกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไปอีก คำสั่ง

ของศาลจะมีผลอย่างไร ในมาตรา 258 และมาตรา 258 ทวิ ไม่ได้บัญญัติถึงผลของคำสั่งดังกล่าว จึงต้องนำภาคบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราว (มาตรา 259) และถ้าไม่มีวิธีอื่นใดที่จะบังคับจำเลยให้ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามชั่วคราวได้ โจทก์อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้จับกุมและกักขังจำเลยตามมาตรา 297 จนกว่าจำเลยจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล เช่น ศาลมีคำสั่งให้จำเลยส่งมอบบุตรให้แก่โจทก์ไว้ก่อนพิพากษามาตรา 254(2) จำเลยได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว จำเลยไม่ยอมส่งมอบบุตรให้แก่โจทก์ภายในเวลาที่ศาลกำหนดไว้ เช่นนี้โจทก์ย่อมร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้จับกุมและกักขังจำเลย จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งได้ตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 297

8.4 คำสั่งห้ามโอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย

คำสั่งห้ามโอนขายตามมาตรา 254(2) ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบ (มาตรา 257 วรรค 2) และคำสั่งมีผลบังคับจำเลยทันทีเว้นแต่ศาลจะให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อจำเลยได้รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 258 วรรคสอง) แต่ถ้าจำเลยได้โอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามโอนขายไว้ก่อนพิพากษา จำเลยและผู้รับโอนทรัพย์สินนั้นจะยื่นต่อโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ สำหรับจำเลยคำสั่งของศาลย่อมมีผลบังคับจำเลยทันทีตามมาตรา 258 วรรค 2 แม้จำเลยจะโอนขายหรือจำหน่ายไปโดยสุจริต จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ ส่วนบุคคลภายนอกผู้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาตรา 258 วรรค 2 ไม่ได้บัญญัติให้มีผลบังคับบุคคลภายนอกไว้ จึงต้องพิจารณาว่าได้แจ้งคำสั่งโดยชอบแล้วหรือยัง ตามมาตรา 257 วรรค 2 และวรรค 4 และจำเลยได้โอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายไปก่อนหรือหลังที่คำสั่งของศาลมีผลใช้บังคับ ถ้าเป็นกรณีจำเลยยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่ง ผู้ที่รับโอนทรัพย์สินนั้นจะมีสิทธิในทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายดีกว่าโจทก์และเจ้าพนักงาน

บังคับคดีหรือไม่ และจะนำมาตรา 258(1) มาใช้บังคับกับคำสั่งห้ามโอนขายชั่วคราว คงไม่ได้และปัญหานี้มีนักนิติศาสตร์ได้ให้ความเห็นไว้ก่อนที่บทบัญญัติว่าด้วยวิธีการชั่วคราวจะถูกแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับที่ 5 พ.ศ.2538 ไว้ดังนี้

“ปัญหานี้มีความเห็นเป็นสองทาง ทางแรกเห็นกันว่า เมื่อมีการห้ามชั่วคราว ไม่มีบทกฎหมายเขียนรับไว้เหมือนการยึด (มาตรา 305) การอายัด (มาตรา 314) แล้วจะแปลหรือตีความเรื่องการห้ามชั่วคราวให้มีผลเหมือนกับยึดหรืออายัด ก็จะเป็นแปลกฎหมายเกินตัวทไป นอกจากนี้มาตรา 257 วรรคสอง ซึ่งเขียนเกี่ยวกับการห้ามชั่วคราวโดยตรงไว้ว่า “ในกรณีที่ขอให้ห้ามมิให้จำเลย โอน ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ศาลจะกำหนดวิธีการโฆษณาตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันการฉ้อฉลก็ได้”

น่าจะคิดว่า ทำไมกฎหมายจึงเขียนเช่นนี้ แต่ในเรื่องการยึดหรืออายัด ทำไมกฎหมายไม่เขียนอย่างเดียวกัน คำตอบอาจเป็นว่า ก็เพราะการยึด การอายัดมีกฎหมายเขียนรับไว้แล้ว จึงไม่ต้องไปกำหนดวิธีการโฆษณาเพื่อป้องกันการฉ้อฉลว่า คนภายนอกจะรู้หรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องยึด อายัด แม้คนภายนอกจะรับโอนโดยสุจริตเสียค่าตอบแทน ก็ใช้ยื่นเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ แต่ในเรื่องห้ามชั่วคราวกฎหมายไม่มีบทรับไว้เช่นนั้น จึงอาจกำหนดวิธีการโฆษณา เพื่อป้องกันการฉ้อฉล

การฉ้อฉล ในที่นี้ น่าจะหมายถึงการฉ้อฉลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 237 เพราะใช้ถ้อยคำอันเดียวกัน ฉะนั้นฝ่ายแรกเห็นว่า ถ้ามีการห้ามชั่วคราว ห้ามโอนทรัพย์สินพิพาท แล้วจำเลยยังซื้อโอนไป ถ้าผู้รับโอนสุจริตก็เรียกคืนไม่ได้ แต่ถ้าไม่สุจริตหรือเป็นการให้โดยเสนาหา น่าจะเรียกคืนได้

แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คำสั่งของศาลที่ห้ามโอนทรัพย์สินพิพาทจะแปลว่า ไม่มีผลความหมาย หรือไม่มีผลบังคับ (Sanction) เลยนั้น ไม่น่าแปลเช่นนั้น ถ้าศาล

สั่งห้ามโอนทรัพย์สิน แล้วยังสามารถนำไปขายได้และผู้ซื้อได้กรรมสิทธิ์ไปเลยเช่นนี้
ดูเป็นการประหลาดมาก จึงควรแปลไปในทางที่ว่าคำสั่งของศาลเป็นผลต่อนึกดูว่า
ถ้าศาลสั่งให้เปิดทางชั่วคราวไม่ให้ปิด แล้วจำเลยยังจับปิด ไม่ยอมให้โจทก์ใช้ระหว่าง
พิจารณาคดี ศาลจะไม่มีอำนาจอะไรเลยหรือ¹” และศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ว่า
“ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 12 นายอำเภอมีอำนาจยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน
ของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรเพื่อชำระค่าภาษีอากรค้างได้โดยไม่จำเป็นต้องฟ้อง
แม้ศาลจะมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้ทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับดีของจำเลยและ
แจ้งคำสั่งให้นายอำเภอทราบแล้ว แต่เมื่อจำเลยค้างชำระค่าภาษีอากร นายอำเภอ
ก็มีอำนาจยึดดีของจำเลยมาขายทอดตลาดชำระค่าภาษีอากรค้างนั้นได้โดยชอบ
ด้วยกฎหมาย

ผู้ร้องเป็นผู้ซื้อดีของจำเลยได้จากการขายทอดตลาดของนายอำเภอ
และได้ชำระราคาครบถ้วนแล้ว การขายทอดตลาดบริบูรณ์ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
นายอำเภอจะสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดมิได้ แม้นายอำเภอจะยังมีได้จดทะเบียน
โอนกรรมสิทธิ์ดีให้แก่ผู้ร้อง ผู้ร้องก็อยู่ในฐานะจดทะเบียนสิทธิได้ก่อนตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1300 เมื่อการขายทอดตลาดได้ทำก่อนโจทก์
บังคับคดี โจทก์จะบังคับคดีเอาแก่ดีดังกล่าวให้เป็นการกระทบกระทั่งสิทธิของ
ผู้ร้อง ซึ่งอาจบังคับเหนือดีนั้นหาได้ไม่” (ฎีกาที่ 257-258/2513)

เมื่อพิจารณาจากที่นักนิติศาสตร์ให้ความเห็นไว้และแนวคำวินิจฉัย
ในคำพิพากษาฎีกาที่ 257-258/2513 กับด้วยทวิวิธีการชั่วคราวที่ได้แก้ไขใหม่ในปี 2538
ผู้เขียนขอแยกอธิบายดังนี้ ในกรณีของจำเลยย่อมมีผลบังคับตามมาตรา 258 วรรค 2
จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี ส่วนผู้ที่รับโอนทรัพย์สิน
ที่ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขาย ถ้ายังไม่ได้แจ้งให้จำเลยทราบ คำสั่งจะมีผลบังคับบุคคล

---

¹ศาสตราจารย์ประพนธ์ ศาคะมาน, เรื่องเดิม, หน้า 36-37.

ภายนอกหรือไม่ต้องพิจารณาว่ามีการฉ้อฉลตามมาตรา 257 วรรค 3 หรือไม่ หากผู้รับ
โอนทรัพย์สินนั้นรู้ว่าเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบหรือรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกศาล
มีคำสั่งห้ามโอนขายไว้ชั่วคราว ผู้รับโอนย่อมใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงาน
บังคับคดีไม่ได้ เช่น ศาลมีคำสั่งห้ามจำเลยโอนขายที่วีลีและรถยนต์ของจำเลย
และแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบในวันที่ 10 มกราคม 2543 จำเลยโอนขายที่วีลีพร้อม
กับรถยนต์ให้นายแดงในวันที่ 5 มกราคม 2543 ถ้านายแดงรับโอนมาโดยสุจริตโดยไม่รู้ว่า
ศาลได้มีคำสั่งห้ามโอนขายไว้ นายแดงย่อมมีสิทธิในที่วีลีและรถยนต์และยันกับ
โจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ แต่ถ้านายแดงรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่ศาล
มีคำสั่งห้ามโอนขายไว้ ย่อมเป็นการรับโอนโดยการฉ้อฉลตามมาตรา 257 วรรค 3
นายแดงยังคงต้องรับผิดชอบและใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ เมื่อโจทก์
ชนะคดี โจทก์ชอบที่จะยึดรถยนต์และที่วีลีนั้นจากนายแดงเพื่อนำออกขาย
ทอดตลาดชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ ส่วนในกรณีคำสั่งของศาลที่ห้ามโอนขาย
ทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียน ศาลจะต้องแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนผู้มีหน้าที่รับจดทะเบียน
ทราบเพื่อจะได้บันทึกคำสั่งนั้นลงไปในทะเบียนตามมาตรา 257 วรรค 4 ถ้ายัง
ไม่แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบ และจำเลยโอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น และ
นายทะเบียนรับจดทะเบียน ในกรณีนี้ไม่ว่าจะแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบแล้วหรือยัง
จำเลยยังต้องรับผิดชอบต่อโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา 258 วรรค 2) ส่วนผู้รับ
โอนทรัพย์สินนั้น แม้จะได้แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบ ถ้าได้รับโอนมาโดยสุจริต
และจดทะเบียนโดยสุจริตย่อมใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ หากไม่สุจริต
โดยมีการฉ้อฉลแม้นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนโดยสุจริตย่อมใช้ยันกับโจทก์และ
เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ เช่น ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายที่ดินของจำเลยไว้ชั่วคราว
วันที่ 10 มีนาคม 2543 แจ้งคำสั่งให้จำเลยได้ในวันที่ 20 มีนาคม 2543 และแจ้งคำสั่ง
ให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบในวันที่ 25 มีนาคม 2543 จำเลยขายที่ดินให้นายเขียวในวันที่
15 มีนาคม 2543 หรืออีกกรณีหนึ่งจำเลยขายให้นายแดงวันที่ 23 มีนาคม 2543 จำเลยต้อง

รับผิดชอบโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีทั้งสองกรณี ส่วนนายเขียวหรือนายแดง จะต้องพิสูจน์ว่ารับโอนมาโดยสุจริตหรือไม่ ถ้ารับโอนมาโดยการฉ้อฉล แม้เจ้าพนักงานที่ดินจะยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่ง นายเขียวหรือนายแดงหาอาจที่จะใช้ยื่นกับโจทก์ และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ เมื่อโจทก์ขณะคดียอมบังคับที่ดินที่ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ แต่ถ้ารับโอนมาโดยสุจริต นายเขียวหรือนายแดงแล้วแต่กรณียอมใช้ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้

ส่วนในกรณีคำสั่งห้ามโอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยมีผลโดยชอบแล้ว คือ ได้แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบแล้ว และถ้าเป็นทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียนได้แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบแล้ว และจำเลยยังโอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น หรือนายทะเบียนยังรับจดทะเบียนอีก คำสั่งห้ามโอนขายจะมีผลอย่างไรต้องพิจารณาตามมาตรา 258 ทวิ วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “การที่จำเลยได้ก่อให้เกิดโอนหรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลที่ห้ามโอน ขาย ยักย้าย หรือจำหน่ายซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(2) มีผลใช้บังคับแล้วนั้น หาอาจใช้ยื่นแก่โจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้และค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และจำเลยได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม” เมื่อคำสั่งมีผลใช้บังคับแล้วไม่ว่าผู้รับโอนจะรับโอนทรัพย์สินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนโดยสุจริตก็หาอาจใช้ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ เช่น ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายรถยนต์และที่ดินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบวันที่ 10 มีนาคม 2543 และแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบในวันเดียวกันเพื่อไม่ให้เจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับที่ดินนั้นจำเลยขายรถยนต์ให้นายแดงวันที่ 15 มีนาคม 2543 และจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้นายเขียววันที่ 20 มีนาคม 2543 เจ้าพนักงานที่ดินยังรับจดทะเบียน ทั้งนายแดงและนายเขียวรับโอนมา

โดยสุจริต นายแดงและนายเขียนจะมีสิทธิในทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งห้ามโอนขายหรือไม่ และจะใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ เมื่อคำสั่งของศาลมีผลใช้บังคับแล้ว จะต้องพิจารณาตามมาตรา 258 ทวิ วรรคแรก แม้นายแดงจะซื้อรถยนต์มาโดยสุจริตก็ใช้ยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้ และนายเขียนก็เช่นเดียวกัน เมื่อโจทก์ชนะคดีซื้อรถยนต์และที่ดินจากนายแดงและนายเขียนเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

คำพิพากษาฎีกา 1648/2526 การที่ศาลชั้นต้นในคดีอื่นมีคำสั่งห้ามโอนที่พิพาทเป็นการชั่วคราวจนกว่าคดีจะถึงที่สุดนั้น มิได้เป็นข้อห้ามหรือขัดข้องแก่การที่จำเลยจะยื่นคำเสนอขอซื้อที่พิพาทคืน เพราะการเสนอขอซื้อเป็นคนละขั้นตอนกับการจำหน่ายจ่ายโอน คำสั่งห้ามชั่วคราวดังกล่าวจึงไม่มีผลให้ระยะเวลาตามคำมั่นต้องสะดุดหยุดลง

8.4 คำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียน

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาเดิมก่อนมีการแก้ไขไม่ได้บัญญัติถึงวิธีการคุ้มครองประโยชน์ที่ขอให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย ต่อมาได้บัญญัติวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาเพิ่มเติมโดยให้โจทก์ขอคุ้มครองประโยชน์ให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนได้อีกกรณีหนึ่ง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับที่ 15 พ.ศ.2538 ทั้งยังได้บัญญัติถึงคำสั่งมีผลโดยชอบเมื่อไร และมีผลอย่างไรไว้ในมาตรา 257 วรรคสี่ มาตรา 258 วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา 258 ทวิ วรรคสอง และวรรคสาม โดยผู้เขียนแยกอธิบายได้ดังนี้

8.4.1 คำสั่งที่ให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย

คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยใช้เงิน หรือฟ้องให้จำเลยโอนหรือส่งมอบทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียนโจทก์อาจมีทางเลือกขอคุ้มครองประโยชน์ไว้ก่อนพิพากษาได้หลายกรณีตามมาตรา 254 เช่นในคดีฟ้องให้ใช้เงิน โจทก์จะขอวิธีการชั่วคราวตามมาตรา 254(1) หรือขอห้ามโอนขายทรัพย์สินของจำเลยได้แล้วหรือโจทก์จะขอเพียงให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนไว้ก่อนพิพากษาก็ได้ ส่วนคดีที่ฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือคดีที่พิพาทกันในกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียนโจทก์จะขอห้ามโอนขายตามมาตรา 254(2) หรือจะขอตามมาตรา 254(3) ก็ได้อีกกรณีหนึ่งตามที่ได้อธิบายมาแล้ว และคำว่า “ทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย” หมายถึงทรัพย์สินซึ่งถ้าหากทำนิติกรรมหรือสัญญาจะต้องมีการจดทะเบียน จึงหาได้หมายความแค่ว่าอสังหาริมทรัพย์ไม่ยังหมายรวมถึงอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้ต้องจดทะเบียน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคหนึ่ง เป็นต้น และหากโจทก์ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนตามมาตรา 254(3) คำสั่งของศาลที่อนุญาตตามที่โจทก์ยื่นคำขอนั้นจะมีผลเมื่อใดและมีผลอย่างไรจะต้องพิจารณาจากตัวบทมาตรา 257 วรรคสี่ มาตรา 258 วรรคสาม และมาตรา 258 ทวิ วรรคสอง เมื่อพิจารณาจากมาตราดังกล่าวนี้ คำสั่งอนุญาตของศาลย่อมมีผลโดยชอบเมื่อแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบ (มาตรา 257 วรรคสี่) แล้วจึงพิจารณาว่าได้มีการแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบแล้วหรือยัง

ในกรณีที่ยังไม่ได้แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบ อาจมีผลบังคับทันที หรืออาจยังไม่มีผลบังคับทันทีก็ได้ ถ้าศาลได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควร ให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 258 วรรคสาม) และคำว่า “มีผลบังคับทันที” น่าจะหมายรวมถึงบังคับจำเลยและบุคคลภายนอกด้วยต่างกับมาตรา 258 วรรคแรก และวรรคสอง ที่บัญญัติให้มีผลบังคับจำเลยทันที แต่เมื่อพิจารณาผลของคำสั่งตามมาตรา 258 ทวิ วรรคสอง ยังมีบัญญัติยกเว้นเกี่ยวกับบุคคลภายนอกไว้ในตอนท้ายว่า “เว้นแต่ผู้รับโอนจะพิสูจน์ได้ว่า

ได้รับโอนโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทนก่อนที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะได้รับแจ้งคำสั่ง” จำเลยหรือ บุคคลภายนอกผู้รับโอนทรัพย์สิน ที่ศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียน จะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่นั้น ถ้าเป็นกรณีจำเลยคำสั่ง ตามมาตรา 254(3) ศาลจะแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบหรือไม่ก็ได้เป็นดุลพินิจของศาล แม้จะไม่ได้แจ้งให้จำเลยทราบ และจำเลยจดทะเบียนโอนขายทรัพย์สินนั้นไปโดย สุจริต จำเลยก็หาอาจใช้ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ จำเลยยังคง ต้องรับผิดชอบอยู่ ส่วนผู้รับโอนจะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ ต้องพิจารณาว่ารับโอนมาโดยรู้หรือไม่ว่าศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย หากผู้รับโอนรู้มาก่อนและ ยังจดทะเบียนรับโอนทรัพย์สินนั้นอีก ย่อมถือว่าไม่สุจริต แต่ถ้ารับโอนมาโดยสุจริต ยังไม่ได้หมายความว่ายื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ ยังจะต้องพิจารณาว่า เสียค่าตอบแทนด้วยหรือไม่ เช่น ซื้อขาย ขายฝาก หรือแลกเปลี่ยน เป็นต้น แต่ถ้าจำเลยโอนให้โดยเสน่หา ผู้รับโอนแม้จะสุจริตก็ยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับ คดีไม่ได้ เช่น ศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่ดินและม้านางของ จำเลยไว้ก่อนพิพากษาในวันที่ 1 เมษายน 2543 และแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบ ในวันที่ 20 เมษายน 2543 จำเลยจดทะเบียนขายที่ดินให้นายแดงวันที่ 10 เมษายน 2543 และจดทะเบียนให้ม้านางแก่นายขาวโดยเสน่หาในวันเดียวกัน จำเลยยังคงต้องรับผิด ต่อโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี และนายขาวก็แม้จะรับ โอนม้านางมาโดยสุจริต ก็ตามแต่ไม่ได้เสียค่าตอบแทน นายขาวจะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ หากโจทก์ชนะคดี ย่อมบังคับม้านางมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ ส่วนนายแดง จะต้องพิสูจน์ว่าซื้อที่ดินจากจำเลยโดยสุจริต ถ้านายแดงซื้อมาโดยสุจริตย่อม มีสิทธิในที่ดินนี้ดีกว่าโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดี แม้โจทก์ชนะคดีก็จะบังคับที่ดิน ที่นายแดงซื้อเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้ แต่ถ้านายแดงพิสูจน์ไม่ได้หรือ

จดทะเบียนโอนโดยการฉ้อฉลหรือรู้ว่าศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่ดินที่ซื้อไว้ ย่อมถือว่านายแดงไม่สุจริต แม้จะเสียค่าตอบแทนนายแดงก็หาอาจยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่

ส่วนกรณีที่คำสั่งของศาลที่ให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษานั้นมีผลใช้บังคับแล้ว ผลของคำสั่งย่อมเปลี่ยนไปและอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 258 ทวิ วรรคสอง ตามปัญหาที่กล่าวข้างต้นให้นายแดงจดทะเบียนซื้อที่ดินจากจำเลยในวันที่ 25 เมษายน 2543 และซื้อโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ก็หาอาจยันกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ เพราะเป็นการจดทะเบียนโอนหลังจากที่เจ้าพนักงานที่ดินได้รับแจ้งคำสั่งแม้เจ้าพนักงานที่ดินจะรับจดทะเบียนให้ก็ตาม

8.4.2 คำสั่งที่ให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง

ในกรณีคำสั่งของศาลที่ให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง ในคดีที่การกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์นำคดีมาฟ้องนั้น โจทก์จะขอยึดหรืออายัดชั่วคราว น่าจะไม่ได้เนื่องจากคำฟ้องไม่มีมูลที่จะขอตามมาตรา 254(1) หรือจะขอให้ห้ามโอนขายตามมาตรา 254(2) ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะขอไม่ได้เช่นกันเนื่องจากเมื่อโจทก์ชนะคดีก็เพียงบังคับให้จำเลยกระทำการหรือคว่นกระทำการตามที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับ ไม่มีกรณีที่จะต้องบังคับให้โอนหรือส่งมอบทรัพย์สินนั้น หรือขายทอดตลาดแต่อย่างใด และในกรณีการกระทำของจำเลยเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียน แม้จำเลยจะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน แต่เป็นเหตุให้โจทก์ต้องได้รับความเสียหาย หรือกระทบกระทั่งสิทธิของโจทก์ที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินนั้นของจำเลย เช่น ฟ้องเพิกถอนสัญญาซื้อขายที่ดินเนื่องจากการฉ้อฉลเป็นเหตุให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้จำเลยเสียเปรียบ แต่โจทก์มิได้ขอบังคับให้โอนที่ดินมาด้วย หรือฟ้องให้จำเลยเปิดทางภาระจำยอมเนื่องจากโจทก์

ได้ใช้ที่ดินของจำเลยเป็นทางเข้า-ออกมากกว่าสิบปี แต่จำเลยปิดกั้นทาง ในกรณีที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยเปิดทางภาระจำยอม แต่จำเลยยังปิดกั้นทางภาระจำยอมอยู่เป็นเหตุให้โจทก์ใช้ทางไม่ได้ โจทก์อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้จำเลยเปิดทางให้โจทก์มีทางเข้าออกก่อนพิพากษาได้ตามมาตรา 254(2) และหากจำเลยจะขายที่ดินของจำเลย แม้โจทก์จะไม่ได้บังคับให้จำเลยใช้เงิน โจทก์ก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลขอให้มีการสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่ดินที่พิพาทของจำเลยไว้ก่อน เพราะถ้าจำเลยโอนขายที่ดินของจำเลยไปให้กับบุคคลอื่น หากศาลพิพากษาให้จำเลยเปิดทาง โจทก์ก็จะบังคับผู้รับโอนไม่ได้ เนื่องจากผู้รับโอนไม่ใช่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และถ้าศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่ดินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาที่ดินก็จะยังเป็นของจำเลย โจทก์ขณะคดีจะได้บังคับให้จำเลยเปิดทางได้ มีปัญหาว่าศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง และจำเลยยังโอนขายหรือจำหน่ายที่ดินของจำเลยอีก คำสั่งของศาลจะมีผลอย่างไร จะต้องพิจารณาจากมาตรา 257 วรรคสี่ มาตรา 258 วรรคสี่ และมาตรา 258 ทวิ วรรคสาม ศาลจะต้องได้แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา 257 วรรคสี่ และมาตรา 258 วรรคสี่ บัญญัติว่า “คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254 (3) ที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องให้มีผลใช้บังคับแก่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่อเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่ง เช่นว่านั้นแล้ว” ตามมาตรา 258 วรรคสี่ บัญญัติถึงผลของคำสั่งไว้ และใช้คำว่า “ให้มีผลใช้บังคับแก่นายทะเบียนต่อเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่ง” หมายความว่าคำสั่งจะมีผลโดยชอบเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งคำสั่ง และเมื่อคำสั่งมีผลแล้วนายทะเบียนยังรับจดทะเบียนอีก การจดทะเบียนจะใช้ยันกับโจทก์ไม่ได้ นอกจากนี้ในมาตรา 258 ทวิ วรรคสาม ยังบัญญัติไว้อีกว่า “การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายรับจดทะเบียน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องภายหลังที่บุคคล

ดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งของศาลซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา 254(3) แล้วนั้น ยังไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมายในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา” และเมื่อ คำสั่งตามมาตรา 254(3) ที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องมีผลบังคับแล้วและ นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อพิจารณาจากมาตรา 258 ทวิ วรรคสาม ใช้คำว่า “ยังไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมายในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา” หมายความว่า แม้นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนการจดทะเบียนนั้นก็ไม่เสียไปแต่จะใช้ยื่นกับ โจทก์ในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวอยู่ไม่ได้ และเมื่อพิจารณาจากคดีฟ้องให้ เปิดทางภาระจำยอม ผู้เขียนอธิบายได้ดังนี้ ถ้าจำเลยจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้กับ นายเชิว และเจ้าพนักงานที่ดินยังรับจดทะเบียนทั้งที่ได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว นิติกรรม สัญญาที่ทำและจดทะเบียนยังไม่เสียไป เนื่องจากจำเลยมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และ ในฐานะผู้มีกรรมสิทธิ์ย่อมมีสิทธิตามที่บัญญัติไว้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 เพียงแต่มาตรา 258 ทวิ วรรคสาม มาเหนือจริงมิให้การจดทะเบียน โอนที่ดินมีผลใช้บังคับตามกฎหมายในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา จำเลยและนายเชิวไม่อาจใช้ยื่นกับโจทก์ได้ในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวแต่เมื่อศาล พิพากษายกฟ้องโจทก์หรือโจทก์ชนะคดีและจำเลยได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาเปิดทาง ภาระจำยอมให้โจทก์แล้วหรือจดทะเบียนภาระจำยอมทำให้โจทก์มีสิทธิใช้ทางภาระ จำยอม วิธีการชั่วคราวที่ศาลได้มีคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินระงับการจดทะเบียน ไว้ก่อนพิพากษาย่อมไม่มีผลต่อไป และเป็นเหตุให้การจดทะเบียนนั้นสมบูรณ์ แต่ นายเชิวได้ที่ดินโดยมีภาระจำยอมจะต้องให้โจทก์ใช้ทาง

๑. คำสั่งยึดหรืออายัดชั่วคราวจะยึดหรืออายัดเข้าได้หรือไม่

เมื่อศาลมีคำสั่งยึดทรัพย์สินของจำเลย และอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลย ที่มีต่อบุคคลภายนอกไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาดำเนินการตามคำขอที่โจทก์ได้ยื่นไว้

ตามมาตรา 254(1) โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยคนเดียวกันนี้ในคดีอื่น จะขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้ซ้ำอีก จะทำได้หรือไม่ทั้งวิธีการชั่วคราว ก่อนพิพากษาก็ไม่ได้บัญญัติไว้ในกรณีนี้ แต่ในภาคบังคับคดีมีบัญญัติไว้ในมาตรา 290 วรรคแรกว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา อื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีก แต่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเช่นว่านี้มีอำนาจ ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้คนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สิน นั้นได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” มีปัญหาว่าโจทก์ ในคดีแรกจะอ้างว่าเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันซ้ำ ต้องห้ามตาม มาตรา 259 ประกอบมาตรา 290 ได้หรือไม่ เมื่อการยึดหรืออายัดมีได้ทั้ง ก่อนและหลังมีคำพิพากษา การยึดหรืออายัดก่อนพิพากษาเป็นการยึดหรืออายัดชั่วคราว และเป็นกรรณขอโดยโจทก์ ซึ่งยังไม่รู้ว่าโจทก์จะชนะคดีหรือไม่ ทรัพย์สินที่ถูกยึด หรืออายัดจึงยังไม่มีการขายทอดตลาดแต่อย่างใด ส่วนการยึดหรืออายัดตามมาตรา 290 เป็นการยึดหรืออายัดจริงโดยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งชนะคดีแล้วและจำเลยไม่ชำระ หนี้ตามคำพิพากษา ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดอาจถูกนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงิน มาชำระหนี้ตามคำพิพากษา และเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ร้องขอให้เจ้าพนักงาน บังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าพนักงาน บังคับคดีได้ยึดอายัดไว้แล้วในกรณีนี้ทั้งโจทก์และเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่น รวมทั้งเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากรในอันที่จะสั่งยึดหรืออายัดได้ จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้ซ้ำอีกไม่ได้ต้องห้ามตามมาตรา 290 ส่วนใน กรณียึดหรืออายัดชั่วคราวก่อนพิพากษาจะยึดหรืออายัดซ้ำได้หรือไม่ มีข้อพิจารณา ดังนี้

9.1 ยึดหรืออายัดชั่วคราวจะยึดหรืออายัดชั่วคราวซ้ำไม่ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวแล้ว โจทก์ในคดีอื่นจะร้องขอให้ศาลในคดีของตนยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้อีกไม่ได้ เนื่องจากเป็นการยึดอายัดโดยโจทก์ด้วยกัน ซึ่งยังไม่ชนะคดี และทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวก็ยังไม่มีการขายทั้งถ้าจำเลยโอนขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดก็หาอาจยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ และถ้าโจทก์ในคดีแรกหรือ โจทก์คดีหลังชนะคดีก็ไม่มีปัญหาในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาแต่อย่างไร กรณีนี้จึงต้องห้ามยึดหรืออายัดชั่วคราวซ้ำตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 290

9.2 ยึดอายัดชั่วคราวจะยึดหรืออายัดจริงซ้ำได้หรือไม่

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดชั่วคราวไว้ก่อนพิพากษา ต่อมาเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้อีกเพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องห้ามตามมาตรา 290 หรือไม่ หรือจะต้องให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษารอคัดคดีของโจทก์ก่อน ถ้าโจทก์ชนะคดีเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะได้ร้องขอเฉลี่ยตามมาตรา 290 แต่ถ้าคดีโจทก์กว่าศาลจะชี้ขาดคดีสินคดีก็ใช้เวลานานหรือหากโจทก์แพ้คดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็จะต้องมาขอให้ยึดหรืออายัดอีก ก็จะกลายเป็นว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชนะคดี และมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากจำเลย แต่ไม่อาจบังคับทรัพย์สินของจำเลยเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ทั้ง ๆ ที่ทรัพย์สินของจำเลยไม่ได้ถูกบังคับในคดีอื่น เพียงแต่ถูกโจทก์ในคดีอื่นยึดอายัดชั่วคราวไว้เท่านั้น และในมาตรา 290 วรรคแรกนั้นหมายถึงเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดซ้ำอีก เป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งชนะคดีด้วยกัน แต่ยึดหรืออายัดชั่วคราวเป็นเรื่องโจทก์ขอคุ้มครองประโยชน์

ถ้าจะนำมาตรา 259 ประกอบมาตรา 290 มาใช้กับการยึดหรืออายัดชั่วคราวด้วย ก็จะกลายเป็นว่าโจทก์มีสิทธิในทรัพย์สินของจำเลยดีกว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้เนื่องจากโจทก์ยังไม่มีฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามาตรา 271 ที่จะร้องขอให้บังคับคดีจำเลยได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจะนำมาตรา 290 มาใช้ในกรณียึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามมาตรา 254(1) ไม่ได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดจริงซ้ำยึดหรืออายัดชั่วคราวได้ และฎีกาที่ 203/2504 ได้ให้เหตุผลไว้ว่า “ข้อที่โจทก์อุทธรณ์อ้างว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา 290 นั้น ก็ไม่ตรงกับเรื่อง เพราะตามมาตรานี้ต้องเป็นทรัพย์ที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดไว้ตามคำพิพากษาแทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว จึงห้ามเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดซ้ำอีก ส่วนกรณีของโจทก์ผู้อุทธรณ์ เจ้าพนักงานบังคับคดีมิได้เป็นผู้ยึดหรืออายัด แต่เป็นการอายัดก่อนคำพิพากษา ไม่ใช่พิพากษาแล้ว จึงไม่เหมือนกัน ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษายืนตามคำสั่งศาลแพ่งโจทก์ฎีกา ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยกันคำวินิจฉัยของศาลล่างทั้งสองที่ได้อ้างบทกฎหมายมาโดยถูกต้องแล้ว” และศาลฎีกาได้วินิจฉัยแนวนี้นี้เป็นหลักเสมอมา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมยึดหรืออายัดจริงซ้ำยึดหรืออายัดชั่วคราวได้ และโจทก์จะอ้างมาตรา 259 ประกอบมาตรา 290 มาใช้ในกรณีนี้ไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1908/2514 กรณีอายัดชั่วคราวก่อนพิพากษามาตรา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 254 ไม่ต้องด้วยข้อห้ามมิให้อายัดทรัพย์สินซ้ำตามมาตรา 290

คำพิพากษาฎีกาที่ 310/2518 ศาลออกหมายอายัดเงินก่อนคำพิพากษา เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2515 จำเลยแพ้คดีผู้ร้องอีกเรื่องหนึ่งศาลออกหมายบังคับคดีลงวันที่ 2 สิงหาคม 2515 อายัดเงินรายนี้ ธนาคารส่งเงิน 74,800 บาท มาตามคำสั่งเมื่อ 4 กันยายน 2515 ถือว่าเงินที่ธนาคารส่งมาศาลในคดีแรกเป็นเงินที่ถูกผู้ร้องในคดีหลังอายัดแล้ว วันที่ 11 กันยายน 2515 ศาลพิพากษาคดีแรกให้จำเลยแพ้คดีโจทก์

และโจทก์ขอหมายบังคับคดีตามมาตรา 260(2) ดังนี้ กรณีอายัดชั่วคราวตามมาตรา 254 ไม่ห้ามผู้ร้องอายัดซ้ำ ผู้ร้องได้อายัดเงินก่อนที่โจทก์ชนะหรือขอหมายบังคับคดี โจทก์ไม่มีสิทธิจะได้แย้งสิทธิของผู้ร้องก็จะได้รับชำระเงินจำนวนนั้นได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 288/2527 การที่ศาลมีคำสั่งอายัดเงินชั่วคราวก่อนพิพากษาในคดีที่โจทก์ฟ้อง ไม่ห้ามโจทก์ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ในคดีอื่นที่จะอายัดทรัพย์สินนั้นเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ 6098/2534 การยึดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาเป็นวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 254(1) มิใช่เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการบังคับคดีโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงไม่ต้องด้วยข้อห้ามมิให้ยึดหรืออายัดซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ลักษณะ 2 แห่งภาค 4 ว่าด้วยการบังคับคดีที่ มาตรา 259 ให้นำมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวนั้นหารวมถึงบทบัญญัติมาตรา 290 ไม่

9.2.1 ในกรณียึดหรืออายัดชั่วคราวและถูกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีก ต่อมาโจทก์ที่ขอยึดหรืออายัดชั่วคราว เกิดชนะคดี โจทก์จะมีสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดอย่างไร เมื่อโจทก์ชนะคดี ย่อมมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเช่นเดียวกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นที่ได้ยึดหรืออายัดซ้ำ และเมื่อชนะคดีแล้วจะทำให้การยึดอายัดชั่วคราวกลายเป็นยึดหรืออายัดจริงหรือไม่ หากกลายเป็นการยึดหรืออายัดจริงก็จะเป็นการยึดหรืออายัดซ้ำ ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 290 หรือโจทก์จะมีสิทธิในทรัพย์สินนั้นดีกว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ปัญหานี้ก็ไม่แน่นอนไปได้ เนื่องจากโจทก์ชนะคดีในภายหลัง ถ้าโจทก์จะมีสิทธิบังคับทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดชั่วคราวเพื่อชำระหนี้ โจทก์จะต้องร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินจากทรัพย์สินที่ถูกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดตามมาตรา 290 จึงมีปัญหาว່ายึดหรืออายัดชั่วคราวแล้วถูกยึดหรืออายัดจริงซ้ำ ยึดหรือ

อายัดชั่วคราวยังมีผลอยู่หรือไม่ และถ้าโจทก์ชนะคดีโจทก์จะมีสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดนั้นดีกว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่ ปัญหาที่เดิมมีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 310/2518 วินิจฉัยไว้ว่า “กรณีอายัดชั่วคราวตามมาตรา 254 ไม่ห้ามผู้ร้อง (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) อายัดซ้ำ ผู้ร้องได้อายัดเงินก่อนที่โจทก์ชนะโจทก์ไม่มีสิทธิจะได้แย้งสิทธิของผู้ร้องที่จะได้รับชำระเงินจำนวนนั้นได้” จากฎีกานี้วินิจฉัยว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาข่อมมีสิทธิในทรัพย์สินที่ได้อายัดซ้ำและข่อมมีสิทธิดีกว่าโจทก์ หมายความว่าถ้าโจทก์จะร้องขอให้บังคับคดีทรัพย์สินที่ถูกอายัด โจทก์จะต้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินตามมาตรา 290 แต่ไม่ได้วินิจฉัยว่าการยึดหรืออายัดชั่วคราวยังมีผลอยู่หรือไม่และในปีเดียวกันได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 676/2518 ซึ่งได้วินิจฉัยว่า “ก่อนมีคำพิพากษาโจทก์อายัดเงินที่บุคคลภายนอกค้างชำระแก่จำเลย เมื่อศาลพิพากษาแล้วโจทก์ขอให้เรียกเงินนั้นตามมาตรา 260(2) คำสั่งอายัดยังมีผลอยู่ โจทก์มีสิทธิได้รับเฉลี่ยจากเงินนั้น แม้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอีกคดีหนึ่งได้อายัดและเรียกเงินนั้นมาจากบุคคลภายนอกก่อนที่โจทก์ชนะคดีตามคำพิพากษา” ฎีกาที่ 676/2518 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคำสั่งอายัดชั่วคราวนั้นยังมีผลอยู่แม้จะถูกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอายัดซ้ำ และเมื่อโจทก์ชนะคดีและได้ขอหมายบังคับคดี โจทก์ข่อมมีสิทธิได้รับส่วนเฉลี่ยจากเงินที่ถูกอายัด ซึ่งวินิจฉัยต่างกับฎีกาที่ 310/2518 โดยความเคารพผู้เขียนยังชอบเหตุผลของฎีกาที่ 310/2518 มากกว่า แม้โจทก์จะมีสิทธิได้รับส่วนเฉลี่ย แต่โจทก์ไม่ได้ร้องขอเฉลี่ยตามมาตรา 290 เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเฉลี่ยเงินที่อายัดให้กับโจทก์ได้อย่างไร และถ้าโจทก์จะต้องร้องขอเฉลี่ยตามมาตรา 290 ก็หมายความว่า การอายัดชั่วคราวย่อมสิ้นผลไปโดยปริยายเมื่อถูกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นอายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้ซ้ำ และต่อมามีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 283/2527 วินิจฉัยว่า “การที่ศาลมีคำสั่งอายัดเงินไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาในคดีที่โจทก์ฟ้อง ไม่ห้ามโจทก์ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ในคดีอื่นที่จะอายัดทรัพย์สินนั้นเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ เมื่อจำเลยส่งเงินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับ

คดี การอัยคดีเสร็จสิ้นแล้ว การอัยคดีชั่วคราวในคดีของโจทก์ยอมสิ้นผลไปโดยปริยาย โจทก์ไม่มีสิทธิโต้แย้ง” และคำพิพากษาฎีกาที่ 1001/2529 วินิจฉัยว่า “โจทก์ขอให้ศาลชั้นต้นยึดที่ดินของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา ต่อมาโจทก์ในคดีอื่นใช้สิทธิที่เหนือกว่าในฐานะเป็นเจ้าของที่ดินตามคำพิพากษาบังคับคดีเอาแก่ที่ดินดังกล่าวไปก่อน ถือได้ว่าการยึดที่ดินตามคำขอของโจทก์เป็นอันยกเลิกไปในตัว เพราะเป็นการพ้นวิสัยที่โจทก์จะบังคับคดีเอาแก่ที่ดินดังกล่าวต่อไปได้ ทั้งโจทก์ในคดีอื่นยอมต้องเสียค่าธรรมเนียมขายทอดตลาดที่ดินอยู่แล้ว โจทก์จึงไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมยึดแล้ว ไม่มีการขายสำหรับที่ดินแปลงเดียวกันนี้อีก” ตามแนวคำวินิจฉัยของฎีกาที่ 283/2527 และฎีกา 1001/2529 ผู้เขียนพอลงหลักได้ว่าโจทก์ที่ขอยึดหรืออัยคดีชั่วคราวไม่มีสิทธิในทรัพย์สินที่ยึดหรืออัยคดีถือว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ขอยึดหรืออัยคดี และหากโจทก์จะมีสิทธิเฉลี่ยโจทก์จะต้องร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 290 จึงจะมีสิทธิได้ส่วนเฉลี่ยจากเงินที่ได้จากการยึดหรืออัยคดีทรัพย์สินนั้น และถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ดำเนินการบังคับคดีเอาจากทรัพย์สินที่ยึดหรืออัยคดีแล้วยอมทำให้การยึดหรืออัยคดีชั่วคราวยอมเป็นอันยกเลิกไปในตัว

คำพิพากษาฎีกาที่ 8145/2588 คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ผู้คัดค้านส่งเงินต่อศาลตามหมายอัยคดีชั่วคราว เป็นเพียงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี คำสั่งนั้นก็ยังคงมีผลต่อไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับตามคำพิพากษานั้นเท่านั้น เมื่อปรากฏว่าในชั้นบังคับคดีศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ผู้คัดค้านส่งเงินจำนวนเดียวกันกับที่มีคำสั่งในหมายอัยคดีชั่วคราว ย่อมถือได้ว่าคำสั่งที่ให้ผู้คัดค้านส่งเงินตามหมายอัยคดีชั่วคราวดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป ปัญหาว่าผู้คัดค้านต้องส่งเงินต่อศาลชั้นต้นตามหมายอัยคดีชั่วคราวหรือไม่ จึงไม่เป็นประโยชน์แก่คดีอีกต่อไป หากผู้คัดค้านเห็นว่าตนมีสิทธิที่จะไม่ส่งเงินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำสั่งของศาลชั้นบังคับคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อไป

9.2.2 การยึดหรืออายัดชั่วคราวก่อนพิพากษายังมีข้อพิจารณาอีกว่า ถ้าศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดชั่วคราว ต่อมาโจทก์ชนะคดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นจะขอยึดหรืออายัดซ้ำได้หรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าเมื่อโจทก์ชนะคดีแล้ว และจำเลยได้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งหมด การยึดหรืออายัดชั่วคราวก็ต้องยกเลิกไปในตัว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นย่อมร้องขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นได้ แต่ถ้าจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือชำระแต่เพียงบางส่วน และโจทก์ได้ดำเนินการบังคับคดีแล้วหรือถ้าโจทก์ยังไม่ได้ดำเนินการบังคับคดีเพื่อให้จำเลยปฏิบัติตามชำระหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นจะขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันนี้ซ้ำ จะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 290 หรือไม่ และปัญหานี้เดิมศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ 203/2504 ว่า “ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนและประชุมปรึกษาคดีนี้แล้ว คดีคงได้ความคั่งกล่าวแล้วในข้างต้น และเห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลล่างทั้งสองที่ได้อ้างบทกฎหมายมา โดยถูกต้องแล้ว ทั้งนี้เพราะภายหลังเมื่อโจทก์ในคดีแพ่งแดงที่ 903/2493 ชนะคดี จำเลยแล้ว โจทก์ในคดีนั้นเพียงแต่ขอหมายบังคับคดีไว้ภายในกำหนดเวลาเท่านั้น แต่หาได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการยึด เพื่อบังคับให้เป็นผลตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไม่ เป็นแต่ยื่นคำร้องขอบังคับคดีไว้เฉย ๆ และผ่อนผันให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์บางส่วนต่อมา ทอดทิ้งระยะเวลาไว้ถึง 5-6 ปี ต่อเมื่อโจทก์ผู้ชนะคดีนี้ได้บังคับคดีเข้ากับจำเลย โจทก์ในคดีแพ่งแดงที่ 903/2493 จึงได้โต้แย้งสิทธิขึ้นมา ดังนี้จึงเป็นการยากที่จะถือว่ายังอยู่ในระยะเวลาที่โจทก์ผู้ชนะคดีแพ่งแดงที่ 903/2493 จะปฏิบัติตามคำพิพากษาเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับตามคำพิพากษานั้น ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 260(2) กำหนดให้การยึดทรัพย์ชั่วคราวจะมีผลต่อไป ข้อได้เถียงในฎีกาซึ่งอ้างเหตุผลทำนองเดียวกันกับในชั้นอุทธรณ์ขึ้นมานั้น ไม่มีทางจะชนะคดีได้” และต่อมามีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 986/2531 วินิจฉัยว่า “ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอายัดเงินซึ่งจำเลยมีสิทธิได้รับจากบุคคลภายนอกเป็นการชั่วคราว

ก่อนมีคำพิพากษา และได้มีการส่งเงินมาให้ศาลตามหมายอายัดแล้ว ภายหลังจากศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี คำสั่งของศาลที่อายัดเงินชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษายังคงมีผลต่อไป ทั้งโจทก์ได้ดำเนินการขอยกคำบังคับและขอหมายบังคับคดีแก่จำเลยแล้วโดยชอบ โจทก์จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการขออายัดเงินดังกล่าวในชั้นบังคับคดีซ้ำอีก ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้อายัดทรัพย์สินของจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนโจทก์ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 แล้ว ดังนั้น ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยอีกคดีหนึ่งและไม่สามารถเอาชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของจำเลยจึงมีสิทธิขอเฉลี่ยหนี้ในคดีนี้ได้” เมื่อพิจารณาจากฎีกาที่ 203/2504 และฎีกาที่ 986/2531 ถ้าโจทก์ชนะคดีและได้ดำเนินการบังคับคดีเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นจะขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายเดียวกันซ้ำอีกไม่ได้ ต้องห้ามมาตรา 290 และหากโจทก์ได้ขอหมายบังคับคดีแล้วโจทก์ไม่ต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่โจทก์ได้ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในชั้นบังคับคดีซ้ำอีก ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้แทนโจทก์ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นจะขอยึดหรืออายัดซ้ำไม่ได้ต้องห้ามตามมาตรา 290 ได้แก่ร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินและผู้เขียนขออธิบายโดยยกตัวอย่างดังนี้ เช่น ศาลมีคำสั่งยึดที่ดินของจำเลยและอายัดเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา ต่อมาโจทก์ชนะคดี ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยใช้เงินแก่โจทก์ ศาลมีคำบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษายกในกำหนด 15 วัน ถ้าจำเลยนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งหมดคำสั่งยึดหรืออายัดย่อมสิ้นผลไป เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นขอให้ยึดที่ดินและอายัดเงินได้ กรณีนี้ไม่มีการยึดหรืออายัดซ้ำ แต่ถ้ายังอยู่ภายในระยะเวลาตามคำบังคับหรือจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาจนพ้นกำหนดเวลาในคำบังคับ และโจทก์ก็ไม่ได้ดำเนินการบังคับคดีคือไม่ได้ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ในระหว่างนี้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นได้ร้องขอให้ยึดที่ดินและอายัดเงินที่ถูกยึดอายัดชั่วคราวซ้ำ ผู้เขียน

เห็นว่าน่าจะทำได้และไม่ต้องห้ามตามมาตรา 290 แต่ถ้าโจทก์ได้ดำเนินการบังคับคดีขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว โจทก์ก็ไม่ต้องดำเนินการยึดที่ดินและอาัยคเงินอีก ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออาัยคแทนโจทก์ (เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา) และเป็นผลให้การยึดที่ดินและอาัยคเงินชั่วคราวสิ้นสุดไปโดยปริยาย เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอื่นจะขอให้ยึดที่ดินและอาัยคเงินรายนี้ซ้ำไม่ได้ต้องห้ามตามมาตรา 290 จะต้องร้องขอเฉลี่ยทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 5832/2531 กำหนดระยะเวลาต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 ที่ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษารายอื่นยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งได้ยึดหรืออาัยคมานั้น หมายความว่าเฉพาะถึงการยึดหรืออาัยคทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีและโดยการร้องขอของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเท่านั้น ดังนั้นเมื่อการเคหะแห่งชาติได้ส่งเงินมาให้ศาลชั้นต้นตามหมายอาัยคชั่วคราวก่อนพิพากษา กรณีจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 290 ที่ผู้ร้องในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของจำเลยจะต้องยื่นคำร้องภายในระยะเวลาดังกล่าว

10. คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 มีผลนานเพียงใด

คำสั่งของศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นไว้ตามมาตรา 254 นั้น จะมีผลไปนานเพียงใด มีบัญญัติไว้ในวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาอยู่ 3 มาตรา คือ มาตรา 260, 261 และมาตรา 262 ซึ่งได้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ มาตรา 7 (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2538 และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 55 ก หน้า 8 วันที่ 28 ธันวาคม 2538 และทั้งสามมาตราอาจแยกได้ 2 กรณี กรณีแรกคำสั่งของศาลจะยังมีผลอยู่ต่อไปและอีกนานเพียงใดเป็นไปโดยผลของกฎหมาย ซึ่งอาจมีผลต่อไปหรืออาจสิ้นสุดก็ได้ ซึ่ง

แล้วแต่กรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 260(1) หรือ (2) ส่วนในกรณีที่สอง เป็นผลมาจากจำเลยหรือบุคคลภายนอกซึ่งจะต้องเสียหายเพราะคำสั่งนั้นหรือ มีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกคำสั่งนั้นได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 261, 262 และในกรณีมาตรา 262 ถ้าศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกวิธีการ นั้นเสียก็ได้

10.1 ศาลในคดีที่มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอได้มีคำพิพากษา

มาตรา 260¹ บัญญัติว่า “ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีใน คดีมิได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างการพิจารณา

(1) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดีเต็มตามข้อหา หรือบางส่วน คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวในส่วนที่จำเลยชนะคดีนั้น ให้ถือว่า เป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เว้นแต่ โจทก์จะได้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แสดงว่า ตนประสงค์จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และมีเหตุอันสมควร ที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวเช่นว่านั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอของโจทก์ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด ถ้าศาลชั้นต้น มีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้ บังคับต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุด ไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกา แล้วแต่กรณี เมื่อมีการอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว คำสั่งของ ศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

---

¹มาตรา 260 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 7, ฉบับที่ 15, พ.ศ.2538.

(2) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล”

10.1.1 ในกรณีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างพิจารณา วิธีการชั่วคราวตามมาตรา 254 จะยังมีผลอยู่ต่อไปอีกหรือไม่ จะต้องเป็นไปตามที่ศาลได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีนั้น แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายชนะคดี ศาลก็อาจจะสั่งให้มีผลต่อไปอีกจนกว่าคดีจะถึงที่สุดได้ หรือโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีศาลก็อาจจะสั่งให้วิธีการชั่วคราวเป็นอันยกเลิกก็ได้หรือให้มีผลต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุดก็ได้ เช่น ศาลชั้นต้นมีคำสั่งห้ามมิให้จำเลยโอนขายหรือจำหน่ายรถยนต์ไว้ก่อนมีคำพิพากษามาตรา 254(2) ต่อมาศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะ ส่วนคำสั่งห้ามมิให้จำเลยโอนขายรถยนต์นั้นให้มีผลต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด คำสั่งนี้จึงยังมีผลต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายชนะคดีก็ตาม หรือในทางกลับกัน โจทก์เป็นฝ่ายชนะแต่ศาลให้คำสั่งห้ามโอนขายเป็นอันยกเลิกก็ได้ และในกรณีนี้จะนำมาตรา 260(2) มาใช้บังคับไม่ได้ แต่ในกรณีให้คำสั่งยังมีผลต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุดนั้น จะต้องดูว่าคำพิพากษาของศาลในชั้นที่สุดให้ฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะคดี ถ้าโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีไม่ได้หมายความว่าคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวจะต้องยกเลิกแต่ต้องบังคับตามมาตรา 260(2) และถ้าจำเลยเป็นฝ่ายชนะคำสั่งก็ต้องยกเลิกไปในตัว

คำพิพากษาฎีกาที่ 1138/2527 เมื่อศาลชั้นต้นตัดสินให้โจทก์ชนะคดีแล้ว โจทก์ขอให้ศาลชั้นต้นอายัดเงินของจำเลยไว้ต่อไปอีกจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลชั้นต้นอนุญาต จึงต้องถือว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นมีผลต่อไป จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

คำพิพากษาฎีกาที่ 1138/2527 เมื่อศาลชั้นต้นตัดสินให้โจทก์ชนะคดีแล้ว โจทก์ขอให้ศาลชั้นต้นอายัดเงินของจำเลยไว้ต่อไปอีกจนกว่าคดีถึงที่สุด ศาล

ชั้นต้นอนุญาต จึงต้องถือว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นมีผลต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด ต่อมา จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น โดยขออุทธรณ์อย่างคนอนาถา ศาลชั้นต้น ยกคำร้อง จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์ให้ยกคำร้อง และสั่งว่าหากคิดใจ อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้นำเงินค่าธรรมเนียมมาชำระต่อศาลชั้นต้นภายใน 7 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ครบกำหนดแล้วจำเลยไม่นำค่าธรรมเนียมมาชำระ ศาลชั้นต้น มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาของจำเลย โจทก์ยื่นคำแถลงว่า ศาลชั้นต้นไม่รับ อุทธรณ์ของจำเลย คดีถึงที่สุดแล้ว แต่จำเลยยังไม่ทราบคำสั่ง ขอล้างคำสั่งบังคับ ให้จำเลยทราบ ดังนี้ แม้คดีถึงที่สุดแล้ว แต่จำเลยยังไม่ทราบคำสั่งบังคับเพื่อปฏิบัติ ตามคำพิพากษาต้องถือว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้อายัดเงินของจำเลยไว้ในระหว่าง พิจารณาคงมีผลต่อไปจนกว่าจำเลยจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น เพื่อบังคับตามคำพิพากษานั้น ตาม ป.ว.พ. มาตรา 260 (2) จำเลยไม่มีสิทธิขอให้ถอน การอายัดเงินดังกล่าว

10.1.2 ส่วนในกรณีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีสิ้นคดีมิได้กล่าว ไว้ซึ่งวิธีการชั่วคราวที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างพิจารณา คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราว ตามมาตรา 254 จะยังมีผลต่อไปหรือไม่ จะต้องพิจารณาว่าศาลได้มีคำพิพากษา ให้คู่ความฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะคดี ถ้าจำเลยเป็นฝ่ายชนะคำสั่งตามมาตรา 254 จะมีผลอยู่อีกหรือไม่จะต้องเป็นไปตามมาตรา 260(1) บัญญัติไว้ แต่ถ้าโจทก์เป็นฝ่าย ชนะคำสั่งนั้นจะมีผลอยู่ต่อไปอีกนานเพียงใดจะต้องดูจากมาตรา 260(2) มีปัญหา ว่าจะใช้มาตรา 260(1) หรือ (2) จะต้องดูจากคำพิพากษาของศาลไหนเป็นหลัก หรือจะต้องดูจากคำพิพากษาของศาลในชั้นที่สุด เช่นศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งห้าม มิให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าที่พิพาทไว้ชั่วคราวก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษา ต่อมาศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้โจทก์ ชนะจำเลยฎีกา ในระหว่างฎีกาจำเลยยังคงใช้เครื่องหมายการค้าที่พิพาทอยู่อีก โจทก์จะ ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังจำเลยตามมาตรา 259 ประกอบมาตรา 297 ได้หรือไม่

หรือโจทก์ฟ้องให้บังคับจำเลยใช้เงินแก่โจทก์ฐานผิดสัญญา โจทก์ไม่ได้ขอวิธีการชั่วคราว
ในศาลชั้นต้น ต่อมาศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ โจทก์อุทธรณ์พร้อมกับร้องขอ
ให้ศาลมีคำสั่งยึดรถยนต์ของจำเลย และอายัดเงินที่จำเลยมีสิทธิเรียกร้องจากนายแดง
ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งยึดรถยนต์และอายัดเงินไว้ก่อน (มาตรา 254 วรรคท้าย)
ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาให้โจทก์แพ้อีก โจทก์ฎีกา ระหว่างฎีกาจำเลยได้ขาย
รถยนต์คันนี้ให้นายเขียวและนายแดงได้นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่จำเลย ต่อมา
ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้โจทก์ชนะทั้งจำเลย นายเขียวและนายแดงจะยันกับโจทก์
และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าจะต้องใช้มาตรา 260(1)
ในกรณีจำเลยเป็นฝ่ายชนะหรือเป็นกรณีมาตรา 260(2) โจทก์เป็นฝ่ายชนะ และจะ
ใช้มาตรา 260(1) หรือ (2) จะต้องดูจากคำพิพากษาของศาลใดเป็นหลักในการ
พิจารณาว่าจะกรณีมาตรา 260(1) หรือ (2) เพราะคำขอตามมาตรา 254 ขอได้ทุกชั้นศาล
และคำว่า “ศาล” ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีสันคดียุติให้คู่ความฝ่ายใดเป็นฝ่าย
ชนะนั้นได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 1406/2510 วินิจฉัยไว้ว่า “คำว่า “ศาล” ในประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 260 มิได้หมายความว่าศาลที่มีคำพิพากษา
ในชั้นที่สุด” และเมื่อพิจารณาจากตัวบทมาตรา 260 ตอนต้น บัญญัติว่า “ในกรณีที่
คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีสันคดียุติมิได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
ที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างพิจารณา” มีคำว่า “ที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างพิจารณา” เมื่อแยก
พิจารณาด้อยคำในตัวบทจะมีคำว่า “ที่ศาลได้สั่ง” หมายถึงศาลที่มีคำสั่งวิธีการชั่วคราว
ตามมาตรา 254 กับคำว่า “ไว้ในระหว่างพิจารณา” หมายถึงสั่งไว้ในระหว่างพิจารณา
ของศาล จึงแปลได้ว่ามีคำสั่งตามมาตรา 254 ในระหว่างพิจารณาของศาลใดและ
ศาลนั้นมีคำพิพากษาให้โจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายชนะคดี ฉะนั้นตามตัวอย่างแรก
ที่ศาลชั้นต้นสั่งห้ามมิให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าเป็นการสั่งในระหว่างพิจารณา
ของศาลชั้นต้น เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะ คำสั่ง
ห้ามมิให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา จะยังมีผลอยู่ต่อไปหรือ

ไม่ต้องพิจารณาตามมาตรา 260(1) ส่วนตัวอย่างที่ 2 ศาลชั้นต้นใช้อำนาจในการไต่สวนและสั่งคำร้องตามมาตรา 254 วรรคท้าย เมื่อคดีนี้อยู่ระหว่างอุทธรณ์ คดีนี้อยู่อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคำสั่งยึดรถยนต์และอายัดเงินจะยังมีผลอยู่อีกหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาจากมาตรา 260(1) แม้ต่อมาโจทก์จะชนะคดีในชั้นฎีกาก็ตาม แต่ถ้าในทางกลับกันศาลอุทธรณ์พิพากษาให้โจทก์ชนะก็ต้องพิจารณาตามมาตรา 260(2) จำเลย นายเชิว และนายแดงก็จะยื่นกับโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ตามมาตรา 260(2)

คำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยตามคืบตเดิมก่อนแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเป็นเดิมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ มาตรา 7 พ.ศ.2538 และมาตรา 260(1) ก่อนมีการแก้ไขบัญญัติว่า “ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคำสั่งที่กำหนดวิธีการเช่นว่านั้น ให้ถือว่าเป็นอันยกเลิกไปในตัว”

คำพิพากษาฎีกาที่ 299/2509 คำสั่งศาลอายัดเงินของจำเลยนั้นเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยชนะคดีอันเป็นต้นเหตุแห่งการอายัดเงินรายนี้และคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ก็มีได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวที่ศาลชั้นต้นได้สั่งอายัดไว้ตั้งแต่ประการใด คำสั่งอายัดนั้นจึงเป็นอันยกเลิกไปในตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 260(1)

คำพิพากษาฎีกาที่ 1408/2510 คำว่า “ศาล” ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 260 มิได้หมายความว่าศาลที่มีคำพิพากษาชั้นที่สุดเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องของโจทก์แล้ว ฎีกาของโจทก์ซึ่งคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับอายัดทรัพย์ของจำเลยในระหว่างพิจารณาจึงไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาต่อไป

คำพิพากษาฎีกาที่ 207/2515 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยทำการก่อสร้างอาคาร ต่อมาได้พิพากษายกฟ้องโจทก์โดยมิได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวที่ได้สั่งไว้แล้ว ต้องถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกไปในตัว

หากจำเลยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชั่วคราว ศาลก็ชอบที่จะจับและจำขังจำเลย เพื่อให้ปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ถ้าคำสั่งนั้นได้ยกเลิกไปแล้ว ศาลก็ไม่อาจจะให้จับและจำขังจำเลยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 78/2518 ศาลชั้นต้นอายัดเงินของจำเลยตาม ป.ว.พ. มาตรา 254(1) แล้วเปลี่ยนเป็นให้ อ.ทำสัญญาค้ำประกันเงินที่จะถูกอายัดต่อศาลชั้นต้น ต่อมาศาลชั้นต้นยกฟ้อง วิธีการชั่วคราวระงับไป ตามมาตรา 260(1) คคืออยู่ระหว่าง โจทก์ฎีกา อ.ขอรับโฉนดที่วางไว้คืนได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1449/2531 คำว่า “ศาล” ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 260(1) มิได้หมายความถึงศาลที่มีคำพิพากษาขั้นที่สุด เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดี อันเป็นต้นเหตุแห่งการอายัดเงินรายนี้ และไม่ปรากฏว่าคำพิพากษานั้นได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่าง พิจารณาแต่อย่างใด คำสั่งอายัดนั้นจึงเป็นอันยกเลิกไปในตัว

10.1.3 ในกรณีจำเลยเป็นฝ่ายชนะเต็มตามข้อหาหรือแต่บางส่วน

มาตรา 260(1) บัญญัติว่า “ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็น ฝ่ายชนะคดีเต็มตามข้อหาหรือบางส่วน คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราว ในส่วนที่จำเลยชนะคดีนั้น ให้ถือว่าเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เว้นแต่โจทก์จะได้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลชั้นต้น ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แสดงว่าตนประสงค์จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้น และมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวเช่นว่านั้น ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอของโจทก์ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด ถ้าศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกา แล้วแต่กรณี เมื่อมีการอุทธรณ์หรือ

ฎีกาแล้ว คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

(1) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะเต็มตามข้อหาหรือแค่บางส่วน คือโจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยจ่ายเงิน หรือให้ออนหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และในระหว่างพิจารณาของศาลศาลได้มีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 ต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดียกฟ้องโจทก์ทุกข้อหา ให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดี คำสั่งตามมาตรา 254 จะมีผลอยู่หรือไม่ต้องพิจารณาตามมาตรา 260(1) แต่ในกรณีจำเลยชนะแค่บางส่วนไม่เต็มตามข้อหาอาจพิจารณาได้ทั้งมาตรา 260(1) ในส่วนที่จำเลยชนะ และมาตรา 260(2) ในส่วนที่โจทก์ชนะ เช่น โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากบ้านเช่าและเรียกค่าเช่าที่ค้าง 5 เดือน เป็นเงิน 100,000 บาท และโจทก์ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ตามมาตรา 254(1) ให้ยึดทรัพย์จำเลยไว้ก่อนและขอให้มีคำสั่งให้จำเลยหยุดการกระทำที่จะทำให้บ้านที่เช่านั้นเสียหายตามมาตรา 254(2) ศาลได้สวนแล้วมีคำสั่งอนุญาต ต่อมาศาลพิจารณาแล้วพิพากษาขับไล่จำเลยเนื่องจากสัญญาเช่าหมดอายุ ส่วนค่าเช่าจำเลยได้ชำระแล้ว ให้ยกฟ้องในส่วนนี้ เช่นนี้คำสั่งตามมาตรา 254(1) จะยังมีผลอยู่หรือไม่ต้องพิจารณาตามมาตรา 260(1) และคำสั่งตามมาตรา 254(2) ต้องพิจารณาตามมาตรา 260(2)

(2) แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายชนะคดี คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 นั้นก็ยังมีผลต่อไปอีกเจ็ดวันหรืออาจมีผลต่อไปมากกว่านี้ก็ได้ ถ้าโจทก์ได้ร้องขอตามมาตรา 260(1) ซึ่งต่างกับด้วยทเดิมที่ให้ถือว่าเป็นอันยกไปในตัว มีปัญหาว่าด้วยทเดิมกับด้วยทใหม่อันไหนจะมีเหตุผลดีกว่ากัน ถ้าดูจากฝ่ายเข้าหนี้ (โจทก์) น่าจะได้เปรียบกว่าฝ่ายลูกหนี้ (จำเลย) ทั้ง ๆ ที่ลูกหนี้ชนะคดีแม้คดีจะยังไม่ถึงที่สุดก็น่าจะชนะชั้นหนึ่งแล้ว ส่วนในชั้นที่สุดใครจะชนะนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และโจทก์ก็ขอมาตรา 254 ได้ทุกชั้นศาลอยู่แล้ว และทำไมยังต้องให้วิธีการชั่วคราว

มีผลต่อไปอีกช่วงเวลาหนึ่ง หรืออาจเกรงว่าเมื่อจำเลยชนะคดีอาจโอนขายหรือ จำหน่ายทรัพย์สินที่ได้ถูกบังคับวิธีการหรือเกรงว่าจำเลยจะกระทำซ้ำหรือกระทำ ต่อไปอีก ซึ่งก็เป็นเพียงคาดเดาจะมีเท่านั้น ฉะนั้นบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่อาจจะดู เฉพาะฝ่ายเจ้าหน้าที่อาจจะได้รับความเสียหายเท่านั้น ไม่ได้ดูฝ่ายลูกหนี้ซึ่งในความเห็น ของผู้เขียนยังชอบเหตุผลของตัวบทเดิมมากกว่า เมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะ ศาลคงมีเหตุผลในคำวินิจฉัยอยู่แล้วว่าทำไมจำเลยถึงเป็นฝ่ายชนะ และไม่รู้ที่โจทก์จะ อุทธรณ์ฎีกาค่ออีกหรือไม่ และถ้าโจทก์อุทธรณ์ฎีกาค่อไปอีกก็ไม่ได้หมายความว่าโจทก์ ต้องชนะคดีเสมอไป และในระหว่างอุทธรณ์ฎีกาดำเนินเหตุตามมาตรา 255 โจทก์ก็ขอ ใ้ได้อยู่แล้วในชั้นอุทธรณ์ฎีกา ตัวบทเดิมจึงให้คำสั่งเป็นอันสิ้นสุดไปในตัว

(3) ในกรณีโจทก์ยังประสงค์ให้คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 มีผลต่อไปโจทก์จะต้องยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำ พิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีนั้น และเป็นคำขอฝ่ายเดียว และในคำขอจะต้องกล่าว ไว้ว่าตนประสงค์จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่ง และมีเหตุอันสมควร ที่จะให้ศาลมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวนั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงไม่ใช่คำขอตาม มาตรา 254 แต่เป็นคำขออีกคำขอหนึ่ง และศาลชั้นต้นอาจใช้ดุลพินิจว่าจะส่งสำเนา คำขอให้แก่จำเลยหรือไม่ ถ้าให้ส่งสำเนาให้แก่จำเลย จำเลยก็ชอบที่จะยื่นคำแถลง คัดค้านแต่ถ้าครบกำหนดเจ็ดวันโจทก์ไม่ร้องขอตามมาตรา 260(1) คำสั่งตามมาตรา 254 ย่อมเป็นอันยกเลิกไปในตัว แม้โจทก์จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาล ก็ทำให้คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 นั้นมีผลอยู่ต่อไปอีกไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 5979/2541 ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งระหว่าง พิจารณาให้ใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาคำร้องขอของโจทก์ และศาลชั้นต้น พิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดีโดยมิได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาคงกล่าว และโจทก์ก็มิได้ยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา เช่นนี้ คำสั่งของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวเป็นอันยกเลิกตาม ป.วิ.พ. มาตรา

260(1) และในกรณีนี้กฎหมายหาได้บังคับให้โจทก์ต้องยื่นคำขอคัดง้างเสมอไปไม่ และถ้าโจทก์ไม่ยื่นคำขอแต่ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาและคำพิพากษาคัดง้างแล้วบังคับให้โจทก์ต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โจทก์ก็มีสิทธิยื่นคำขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้ หรือในกรณีที่คำพิพากษามีได้บังคับให้โจทก์กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จำเป็นต้องคุ้มครองประโยชน์ของโจทก์ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ โจทก์ก็มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของโจทก์ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ได้ตามมาตรา 264 โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอตามมาตรา 260 ก่อน

(4) ในกรณีโจทก์ร้องขอต่อศาลชั้นต้นเพื่อให้คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 มีผลต่อไป ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจสั่งคำขอนี้และจะสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์ให้คำสั่งตามมาตรา 254 มีผลต่อไปได้ เมื่อศาลเห็นว่าโจทก์ประสงค์จะอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวตามมาตรา 254 ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งคำร้อง ศาลอาจไต่สวนจากพยานโจทก์และหากให้อีกโอกาสแก่คัดค้านจะต้องฟังพยานที่จำเลยนำมาสืบด้วย ถ้าศาลมีคำสั่งยกคำร้องของโจทก์ คำสั่งของศาลชั้นต้นย่อมเป็นที่ยุติ และถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์ให้คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254 ยังคงมีผลต่อไป คำสั่งนี้ไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาแต่เป็นคำสั่งคำร้องหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วและคดียังไม่มีอุทธรณ์ฎีกาเมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้จำเลยย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งได้ตามมาตรา 223 ประกอบมาตรา 229 เช่น โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยใช้เงิน ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ก่อนที่จำเลยจะยื่นคำแก้อุทธรณ์ โจทก์ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดรถยนต์ของจำเลยและอายัดเงินที่จำเลยฝากธนาคารไว้ ตามมาตรา 254(1) ศาลชั้นต้นไต่สวนและมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์ ต่อมาในวันที่ 10 มีนาคม 2543 ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้โจทก์แก้ฟ้องโจทก์ประสงค์จะให้คำสั่งยึดหรืออายัด

นี้ยังมีผลต่อไป โจทก์จึงยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้น ในวันที่ 15 มีนาคม 2543 ซึ่งอยู่ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ถ้าศาลชั้นต้นยกคำขอของโจทก์หรือมีคำสั่งอนุญาตให้คำสั่งยึดหรืออายัดนั้นยังคงมีผลต่อไป ดังนั้นโจทก์และจำเลยจะอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งของศาลชั้นต้นได้หรือไม่ กรณียกคำขอย่อมเป็นที่สุดตามมาตรา 260(1) โจทก์จะต้อง ไปยื่นคำขอตามมาตรา 254 ใหม่ในชั้นฎีกา แต่คำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นไม่ใช่คำสั่ง ระหว่างพิจารณาตามมาตรา 226 เมื่อไม่มีกฎหมายห้าม จำเลยย่อมอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งนั้นได้และในกรณีศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์เพียงบางส่วน คืออนุญาตเฉพาะคำสั่งอายัดเงินให้มีผลต่อไป และยกคำขอในส่วนยึดรถยนต์ กรณีนี้โจทก์จะอุทธรณ์คำสั่งที่ยกคำขอในส่วนยึดรถยนต์ไม่ได้ เพราะเป็นคำสั่งยกคำขอของโจทก์ย่อมเป็นที่สุด ส่วนจำเลยย่อมอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งที่อนุญาตให้คำสั่งอายัดยังมีผลต่อไปได้และจะต้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นไปยังศาลอุทธรณ์ก่อนจึงจะฎีกาคำสั่งต่อไปได้ (ตามลำดับชั้นศาล)

(5) คำสั่งอนุญาตตามคำขอที่โจทก์ยื่นไว้ตามมาตรา 260(1) นั้นมีผลให้คำสั่งอนุญาตวิธีการชั่วคราวตามมาตรา 254 ยังมีผลต่อไปแม้โจทก์จะแพ้คดีส่วนจะยังมีผลต่อไปอีกนานเพียงใดนั้น ตามมาตรา 260(1) ให้มีผลต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา (โจทก์ไม่ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา) และในกรณีโจทก์ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแต่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกา หรือศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เช่น ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยึดที่ดินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาต่อมาวันที่ 1 เมษายน 2543 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์แพ้ วันที่ 5 เมษายน 2543 โจทก์ยื่นคำขอตามมาตรา 260(1) ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วอนุญาต ถึงวันที่ 1 พฤษภาคม โจทก์ไม่ยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 229 คำสั่งอนุญาตตามมาตรา 254(1) ย่อมสิ้นผลไปโดยปริยาย หรือโจทก์ยื่นอุทธรณ์วันที่ 25 เมษายน 2543 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์วันที่ 30 เมษายน 2543 และโจทก์ไม่ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา 234 คำสั่งยึดที่ดินยอมสิ้นผลไปภายหลังวันที่ 15 พฤษภาคม 2543 หรือโจทก์ยื่นคำร้อง

อุทธรณ์คำสั่งต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งเป็นที่สุดไม่รับอุทธรณ์ทำให้คำสั่งยึดที่ดิน
สิ้นผลไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ระหว่างอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจมีคำสั่งให้ยกเลิก
คำสั่งยึดที่ดินก็ได้ (มาตรา 260(1))

10.1.4 ในกรณีโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี

ถ้าศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีคดีให้โจทก์เป็น
ฝ่ายชนะ คำสั่งอนุญาตตามคำขอที่โจทก์ยื่นไว้ตามมาตรา 254 ยังคงมีผลต่อไป
แต่จะมีผลต่อไปอีกนานเพียงไคนั้นมาตรา 260(2) บัญญัติว่า “ถ้าคดีนั้นศาลตัดสิน
ให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับ
ต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล” ซึ่งต่างกับด้วยทเดิม
ก่อนมีการแก้ไขได้บัญญัติไว้ว่า “ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์ชนะ คำสั่งนั้นคง
มีผลต่อไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับ
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น แต่ถ้าโจทก์มิได้ขอหมายบังคับคดีภายในกำหนดสิบห้าวัน
นับตั้งแต่วันสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำบังคับ เพื่อให้ปฏิบัติตามคำพิพากษา
หรือคำสั่ง ให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อสิ้นระยะเวลาเช่นว่านั้น” ผู้เขียนเห็นว่าคง
มีเหตุผลในการแก้ไขข้อความในด้วยทให้สอดคล้องกับคำขอตามมาตรา 254 เนื่องจาก
โจทก์อาจยื่นคำขอตามมาตรา 254 ในคดีฟ้องให้ใช้เงิน หรือคดีขอให้บังคับให้โอน
หรือส่งมอบทรัพย์สินหรือคดีขอให้บังคับให้จำเลยกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ
ถ้าเป็นคดีฟ้องบังคับจำเลยให้ใช้เงินแล้วโจทก์ชนะคดี หากจำเลยไม่ชำระเงินให้แก่โจทก์
โจทก์จะต้องดำเนินการบังคับคดีด้วยการขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีก่อน
แต่ในคดีที่ไม่ได้บังคับให้ใช้เงินอาจไม่มีการขอให้ออกหมายบังคับคดี เช่น คดีฟ้อง
บังคับให้จำเลยไปจดทะเบียนโอนที่ดินให้แก่โจทก์ โจทก์ชนะคดี และจำเลยไม่ไป
จดทะเบียนโอนที่ดินให้แก่โจทก์ กรณีนี้ไม่มีการขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี เพียงแต่
โจทก์แจ้งต่อศาลและขอให้ศาลมีคำสั่งให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดง